

บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตาม
มาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

วิทยานิพนธ์

ของ

วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มีนาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตาม
มาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

วิทยานิพนธ์

ของ

วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มีนาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ROLES OF COMMUNITY LEADERS AND PUBLIC PARTICIPATION AFFECTING
THE ACHIEVEMENT OF DRUG PROBLEM PREVENTION MEASURES
IN BAN MUANG DISTRICT SAKON NAKHON PROVINCE

BY

WANCHANA DUANGCHANTHIP

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Public Administration Degree in Public Administration
at Sakon Nakhon Rajabhat University

March 2023

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ
การป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธิ การสมดี) และผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

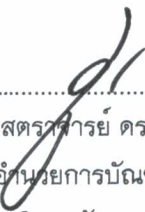
 กรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น) แต่งตั้งเพิ่มเติม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

 กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง) แต่งตั้งเพิ่มเติม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร)
ประธานหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 28 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล ประธานกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำ เสนอแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบ ขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย พร้อมให้คำแนะนำการพัฒนาวิธีดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคล ที่ผู้วิจัยได้อ้างอิง ทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณ นายอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ที่ให้ความอนุเคราะห์ และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนประชาชนที่มีภูมิลำเนา อยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ทั้งด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และคอยให้กำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่มีความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วย

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดาของ ผู้วิจัย และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนจนผู้วิจัยสามารถดำรงตนและบรรลุผล สำเร็จในปัจจุบัน

วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์

ชื่อเรื่อง	บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
ผู้วิจัย	วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร
ปริญญา	รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 398 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) และสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$)

2. บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการป้องกันยาเสพติด ($\beta = .256$) ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ($\beta = .192$) และด้านการบำบัดรักษาเสพติด ($\beta = .140$)

มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 44.80 ($R^{2Adj}=.448$) ยกเว้นด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\beta=.248$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\beta=.170$) มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 38.50 ($R^{2Adj}=.385$) ยกเว้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

คำสำคัญ : บทบาทของผู้นำชุมชน, การมีส่วนร่วมของประชาชน, สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติด

TITLE	Roles of Community Leaders and Public Participation Affecting the Achievement of Drug Problem Prevention Measures in Ban Muang District Sakon Nakhon Province
AUTHOR	Wanchana Duangchanthip
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Chardchai Udomkijmongkol Asst. Prof. Dr. Samart Aiyakorn
DEGREE	M.P.A. (Public Administration)
INSTITUTE	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2023

ABSTRACT

The purposes of the research included the followings: 1) to study the level of roles of community leaders public participation And achieved results according to drug prevention measures in the area of Ban Muang District 2) to study the influence of community leaders' roles and people's participation on the achievement of drug prevention measures in Ban Muang district. Sakon Nakhon Province. The sample group was People whose domicile is in Ban Muang District Sakon Nakhon Province, 398 personnel, using a stratified random sampling method, The tool used for data collection was a questionnaire and statistics employed for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Regression, Analysis.

The research revealed these results:

1. The role of community leaders in implementing the drug prevention and solution policy Overall, it was at a high level ($\bar{X} = 4.01$). People's participation in preventing and solving drug problems Overall, it was at a moderate level ($\bar{X} = 3.29$) and the achievement of drug prevention measures in the area of Ban Muang District. Sakon Nakhon Province Overall, it was at a high level ($\bar{X} = 3.94$).

2. Roles of community leaders drug prevention ($\beta = .256$), integrated management ($\beta = .192$), and drug treatment ($\beta = .140$). Influencing the achievement of

measures to prevent drug problems in the area of Ban Muang District. Sakon Nakhon Province statistically significant at the .01 level. They were able to jointly predict the level of effectiveness according to drug prevention measures in the area of Ban Muang District. Sakon Nakhon Province got 44.80% ($R^2_{Adj}=.448$). Except Regarding suppression and law enforcement.

Benefit ($\beta=.248$) and Implementation ($\beta=.170$) influenced the effectiveness of drug prevention measures in Ban Muang district. Sakon Nakhon Province with statistical significance at the .01 level, which can together predict the achievement level of drug prevention measures in the area of Ban Muang District. Sakon Nakhon Province got 38.50% ($R^2_{Adj}=.385$) Except Decision Making and Evaluation.

Keywords: Roles of Community Leaders, Public Participation, Drug Problem Prevention Measures

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	7
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
กรอบแนวคิดของการวิจัย	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด	15
แนวคิดเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติด	22
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชน	28
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	35
บริบทอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
สรุปผลการวิจัย	106
อภิปรายผลการวิจัย	110
ข้อเสนอแนะการวิจัย	120
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	130
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	131
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	139
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	141
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	154
ประวัติย่อของผู้วิจัย	163

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	69
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	81
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการ ดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยรวมและ รายด้าน	83
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการ ดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย รายข้อ	84
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการ ดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้านการป้องกันยาเสพติด รายข้อ	85
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการ ดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้านการบำบัดรักษาเสพติด รายข้อ	86
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการ ดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ รายข้อ	87
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยรวม และรายด้าน	88
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รายข้อ	89

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ รายชื่อ	90
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รายชื่อ	91
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รายชื่อ	92
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ การป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยรวม และรายด้าน	93
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ การป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน รายชื่อ	94
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ การป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม รายชื่อ	95
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ การป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รายชื่อ	96
17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างบทบาทของผู้นำชุมชน และการมีส่วนร่วม ของประชาชนกับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	99

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณอิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	101
19 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	102
20 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	103

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	11
-------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหาสุขภาพจิตนับวันจะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ปัญหานี้ก่อให้เกิดความเสียหายต่าง ๆ ทั้งผู้เสพ ครอบครัว สังคม ประเทศชาติและโลก โดยส่วนรวมมากมาย มหาศาล และมีแนวโน้มว่าจะขยายตัวต่อเนื่องตามสภาพความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคม แล้วยังพบอีกว่าด้านกลุ่มผู้เสพยาเสพติดระบาดขยายฐานจากกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ผู้ขับรถยนต์และเกษตรกรไปสู่กลุ่มผู้ว่างงานและกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ประเทศต้องสูญเสียพลเมืองและเยาวชนไปเป็นจำนวนมากเพราะยาเสพติดทำลาย ทั้งสุขภาพและอนาคต ตลอดจนจนถึงขั้นการสูญเสียชีวิตของตนอย่างน่าเสียดาย อนึ่งปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่บั่นทอนเสถียรภาพของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ อันเป็นผลให้ประเทศต้องสูญเสียปัจจัยการผลิตในส่วนที่เป็นกำลังทางด้าน บุคคลและกำลังทรัพย์เป็นจำนวนมาก รวมทั้งก่อให้เกิดอาชญากรรม ตลอดจนทำลาย วัฒนธรรมอันดีงามของสังคมและประเทศชาติ (บุรฉัตร จันทรแดง, 2560, หน้า 1)

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และ ประชาคมโลก ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ การแพร่ระบาดของปัญหา ยาเสพติดได้แทรกซึมเข้าไปทุกชนชั้น ทุกสาขาอาชีพ ปัจจุบันปัญหาเสพติดได้กลายเป็น ปัญหาวิกฤตที่มีแนวโน้มการขยายตัวการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อและบ่อนทำลาย เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ แม้จะได้มีการดำเนินการทั้งภายในประเทศ และร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านมาอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมาทุกรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับที่สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาล ปัจจุบันภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะ รักษาความสงบแห่งชาติ ได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วน ของรัฐบาล และกระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายให้กลไกของกระทรวงมหาดไทยในทุก

ระดับดำเนินงานเชิงรุก ให้มีการบูรณาการร่วมกับทุกหน่วยงานอย่างมีเอกภาพทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด (ชรัส บุญณสะ, 2562, หน้า 1)

สาเหตุการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาเสพติดมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายมิติหลายด้าน มีความเชื่อมโยงกับปัญหาในหลายมิติของชุมชนการแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติดเพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริงจำเป็นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วม ความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญ โทษภัยของปัญหาเสพติด การแก้ปัญหาประชาชนและชุมชนมีบทบาทสำคัญทั้งในบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder) และบทบาทของการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ (Strategy Partnership) ซึ่งในชุมชนมีองค์กรชุมชนทั้งแบบที่เป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ ประกอบไปด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล ซึ่งมีผู้นำที่เป็นทางการ คือ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนภูมิภาคมีกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่เป็นทางการ มีสถาบันการศึกษาคือ มีครูทำหน้าที่ให้การศึกษาทั้งในโรงเรียน นอกโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ยังมีสถาบันทางศาสนา คือ วัด มีพระทำหน้าที่ในการสืบทอดพระพุทธศาสนา ถ่ายทอดความรู้ อบรมสั่งสอนในด้านศีลธรรมจรรยา ให้ประชาชนประพฤติดี ปฏิบัติชอบอยู่ในกรอบของศีลธรรม ในส่วนขององค์กรอื่น ๆ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เกษตรตำบล พัฒนาการ เป็นต้น ในส่วนอื่น ได้แก่ ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีจิตสาธารณะหรือจิตอาสา และที่สำคัญที่สุดคือ ประชาชนเองที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีผลกระทบโดยตรง โดยประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดร่วมกับ องค์กรหน่วยงานของรัฐ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ชุมชนย่อมรู้ดีที่สุดว่าใครเป็นผู้ค้าใครเป็นผู้เสพ และใครเกี่ยวข้องอย่างไร เพราะเหตุใดจึงสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงตามประเด็น และมีความยั่งยืน ประชาชนและชุมชนได้เรียนรู้ เกิดความมั่นใจ มีความตระหนัก สามารถจัดการตนเองได้ ส่วนหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือ เมื่อทำงานตามหน้าที่เสร็จสิ้นแล้วก็ออกไป ส่วนประชาชนยังคงอยู่ในชุมชน การดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดนอกจากได้รับความร่วมมือด้วยดีจากปัจจัยภายในชุมชนแล้วการได้รับการสนับสนุนจากปัจจัยภายนอก คือ องค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้การช่วยเหลือสนับสนุนก็จะทำให้การดำเนินงานป้องกันแก้ไขยาเสพติด มีความสำเร็จได้มากขึ้นและมีความยั่งยืนตลอดไป (เอกรัตน์ หามนตรี, 2561, หน้า 2-3)

กระทรวงมหาดไทย ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด โดยสั่งการผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด นายอำเภอ และประสานฝ่ายความมั่นคง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บังคับใช้กฎหมาย ระบบบำบัดผู้ติดยาเสพติดผ่านชุมชน บำบัด และการสมัครใจบำบัด โดยขอให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านกลไกศูนย์อำนวยการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น ดำเนินการลดอุปสงค์ อุปทานของยาเสพติด ดังนี้ ในส่วนของผู้ผลิตและผู้จำหน่าย (อุปทาน/Supply Side) เจ้าหน้าที่ต้องเน้นการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดต้องให้ความสำคัญทั้งกับฝ่ายท้องที่ ท้องถิ่น คณะกรรมการหมู่บ้าน กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดประชาชนสนับสนุนการทำงานร่วมกับฝ่ายความมั่นคง ตลอดจนดำเนินการในรูปแบบประชาสังคม (Civil Society) โดยใช้การเข้าร่วมกับการปราบปราม พื้นที่ชายแดนนายอำเภอต้องใช้กลไกประสานงานแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดน (Border Liaison Office: BLO) เสริมสร้างความร่วมมือเพื่อสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดร่วมกับฝ่ายความมั่นคง ไปจนถึงการพัฒนาความสัมพันธ์ประเทศเพื่อนบ้าน ในส่วนของผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด (อุปสงค์/Demand Side) ป้องกันไม่ให้เกิดผู้เสพรายใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนวัยเสี่ยงสูง (15-24 ปี) โดยใช้พลังครอบครัว กลุ่มญาติ ให้เป็นคนดี หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ ส่งเสริมการบำบัดรักษาด้วยระบบสมัครใจ ผ่านศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกรม การปกครอง ที่ครอบคลุม 76 จังหวัดทั่วประเทศ การลดผู้เสพยาเสพติด เน้นการคืนคนดีสู่สังคม โดยติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาในทุกระบบ โดยเฉพาะให้ความสำคัญชุมชนบำบัด เพื่อบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดไม่ให้เกิดกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกผ่านความร่วมมือและเปิดโอกาสจากคนในชุมชนด้วยกัน ตลอดจนการส่งเสริมอาชีพ โดยใช้ประโยชน์จากกองทุนแม่ของแผ่นดิน และกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อสร้างรายได้ ไปจนถึงเสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัยในหมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ เพื่อสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืน กระทรวงมหาดไทย เน้นย้ำให้เจ้าหน้าที่ “ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่” ทั้งท้องที่และท้องถิ่นให้ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ จริงจัง หากพบเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องจะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและเด็ดขาด

บทบาทของผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชนจึงมีบทบาทที่สำคัญ จะเห็นได้ว่าผู้นำชุมชนใดที่มีบทบาทที่โดดเด่น มีศักยภาพสามารถนำพาให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีได้ ผู้นำชุมชนย่อมได้รับการไว้วางใจจากชาวบ้านในชุมชน และชาวบ้านในชุมชนย่อมให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาเพื่อการพัฒนาชุมชนจนสามารถที่จะทำให้ผู้นำเหล่านี้สามารถที่จะก้าวเข้าไปมีบทบาทที่ใหญ่กว่าบทบาทผู้นำชุมชนก็เป็นไปได้ซึ่งผู้นำชุมชนที่สำคัญ ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งสมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่ มีอำนาจการบริหารดูแลประชาชนเต็มที่ตามกฎหมาย ส่วนกำนันผู้ใหญ่บ้านถึงแม้จะมาจากการเลือกตั้งเช่นกัน แต่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจหน้าที่เฉพาะเป็นผู้ช่วยราชการส่วนภูมิภาค คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ เท่านั้น เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย แจ่งเหตุให้นายอำเภอ เป็นต้น ไม่มีหน้าที่คอยบริการประชาชนโดยตรง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดก็เป็นบทบาทหน้าที่หลักสำคัญอย่างหนึ่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เพราะลำพังหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง อย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชนจึงมีหน้าที่ติดตาม สอดส่องความเคลื่อนไหว คอยรายงานปัญหาสถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้านให้กับหน่วยงานต้นสังกัดที่ว่ากรมการอำเภอได้รับทราบเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย กฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกติกาสถิติสูงสุดของประเทศสะท้อนเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน รวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 นอกจากนั้นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการยังกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เช่นกัน ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานราชการก็เช่นกันจำเป็นต้องอาศัยการ

มีส่วนร่วมของประชาชนเพราะมาตรการสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นสิ่งแรกๆ ที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ บทบาทของสถาบันทางสังคมไทยในระดับรากหญ้า ซึ่งประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน และสถาบันศาสนา เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนในสังคมไทยและต้องมีองค์ความรู้ทางวิชาการสนับสนุนการดำเนินงาน (อรทัย ก๊กผล, 2552, หน้า 3)

การเอาชนะยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนจะต้องสลายโครงสร้างปัญหาด้วยการลดและขจัดอิทธิพลของกลุ่มการค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้อง มีผลประโยชน์ให้ประชาชนในพื้นที่มั่นใจที่จะเข้าร่วมการแก้ไขปัญหาลำดับแรกแล้ว ดำเนินมาตรการทุกด้าน ทั้งการป้องกัน บำบัดรักษา ปรามปรามและพัฒนาเพื่อลดเงื่อนไขอย่างสอดคล้องประสานกันด้วยกลไกและกระบวนการ “ประชารัฐ” โดยหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ควบคู่กับกำลังภาคประชาชนที่จะรักษาพื้นที่ต่อเนื่องในระยะต่อไป ด้วยหลักการ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา ผู้ผลิตผู้ค้ายาเสพติดจะต้องถูกดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง และเปิดโอกาสให้บุคคลที่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการยาเสพติด ทั้งจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและผลประโยชน์ชักนำให้ละเลิกพฤติกรรม ด้วยการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2560, หน้า 3)

จังหวัดสกลนคร เป็นจังหวัดพื้นที่ตอนใน สถานการณ์ยาเสพติดปัจจุบันในภาพรวมเป็นพื้นที่เส้นทางลำเลียงยาเสพติดผ่านจากจังหวัดตามแนวชายแดน ได้แก่ จังหวัดนครพนม จังหวัดหนองคาย และจังหวัดมุกดาหารเข้าสู่ภาคกลางและภาคอื่น ๆ พื้นที่การค้าที่สำคัญ ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอพังโคน อำเภอพรรณานิคม และอำเภวาริชภูมิ ซึ่งเป็นแหล่งของสถานศึกษา ซึ่งรูปแบบการค้าเป็นการค้ารายย่อยในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา โดยไปรับยามาจากพื้นที่ชายแดนผ่านเส้นทางของอำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอกุสุมาลย์ และพื้นที่เขตรอยต่อ ได้แก่ อำเภวาริชภูมิ ซึ่งเป็นเขตรอยต่อกับพื้นที่อำเภอเมืองอุดรธานี ยาเสพติดที่มีการระบาดมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ยาบ้า กัญชาและไอซ์ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2561)

อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร แบ่งการปกครองออกเป็น 9 ตำบล 98 หมู่บ้าน โดยมีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองระดับอำเภอ กำนันเป็นผู้ปกครองระดับตำบล และผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองระดับหมู่บ้าน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจในการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยให้แก่ราษฎรในเขตหมู่บ้านที่รับผิดชอบ ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามเหตุร้าย และสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลในระดับหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจึงต้องมีภารกิจและบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมู่บ้านในอำเภอบ้านม่วงนั้น มีหลายหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นหมู่บ้านที่มีความเสี่ยงในการเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด ดังนั้น แม้ภาครัฐจะเข้ามาช่วยในการป้องกันปัญหายาเสพติดอยู่บ้างแล้ว แต่การจะแก้ไขปัญหายาได้อย่างยั่งยืนต้องอาศัยชุมชนพึ่งตนเอง ที่จะให้ชุมชนตั้งศักยภาพของชุมชนของตนออกมาจัดการกับปัญหายาเสพติดให้หมดไปอย่างยั่งยืน และเป็นการพัฒนาชุมชนด้วย ในการจัดการกับปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านในอำเภอบ้านม่วงต้องใช้ศักยภาพชุมชน เพื่อเป็นการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้าน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านเป็นอย่างมาก ศักยภาพหมู่บ้าน คือ ผู้นำ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (ที่ว่าอำเภอบ้านม่วง, 2564)

จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นปลัดอำเภอ และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของที่ทำกรปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จึงมีความสนใจจะทำการศึกษา บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เพื่อศึกษาว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด ประชาชนในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับใด สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร หรือไม่อย่างไร ซึ่งผล

ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนครให้ดีขึ้น รวมทั้ง เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนครให้มี ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. บทบาทของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และสัมฤทธิ์ผล ตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อยู่ใน ระดับใด
2. บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อสัมฤทธิ์ ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และ สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัด สกลนคร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วม ของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. บทบาทของผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกัน ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ความสำคัญของการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ความสำคัญของการวิจัยมีดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับบทบาทของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
2. ได้ทราบถึงอิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
3. ผลจากการวิจัยทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้นำชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เพื่อกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยจะได้นำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้บรรลุผลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 70,894 คน (สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร)
2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 398 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการ

คำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973, p.127 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 43) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

1.1 บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด ของแผนปฏิบัติการ ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565 (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1–28) ประกอบด้วย

1.1.1 การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย

1.1.2 การป้องกันยาเสพติด

1.1.3 การบำบัดรักษายาเสพติด

1.1.4 การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

1.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของ Cohen and Uphoff (1980) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

1.2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

1.2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

1.2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ การป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ตามแผนปฏิบัติการ ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565 (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1–28) จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน

2.2 การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม

เป็นรูปธรรม

2.3 การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัย

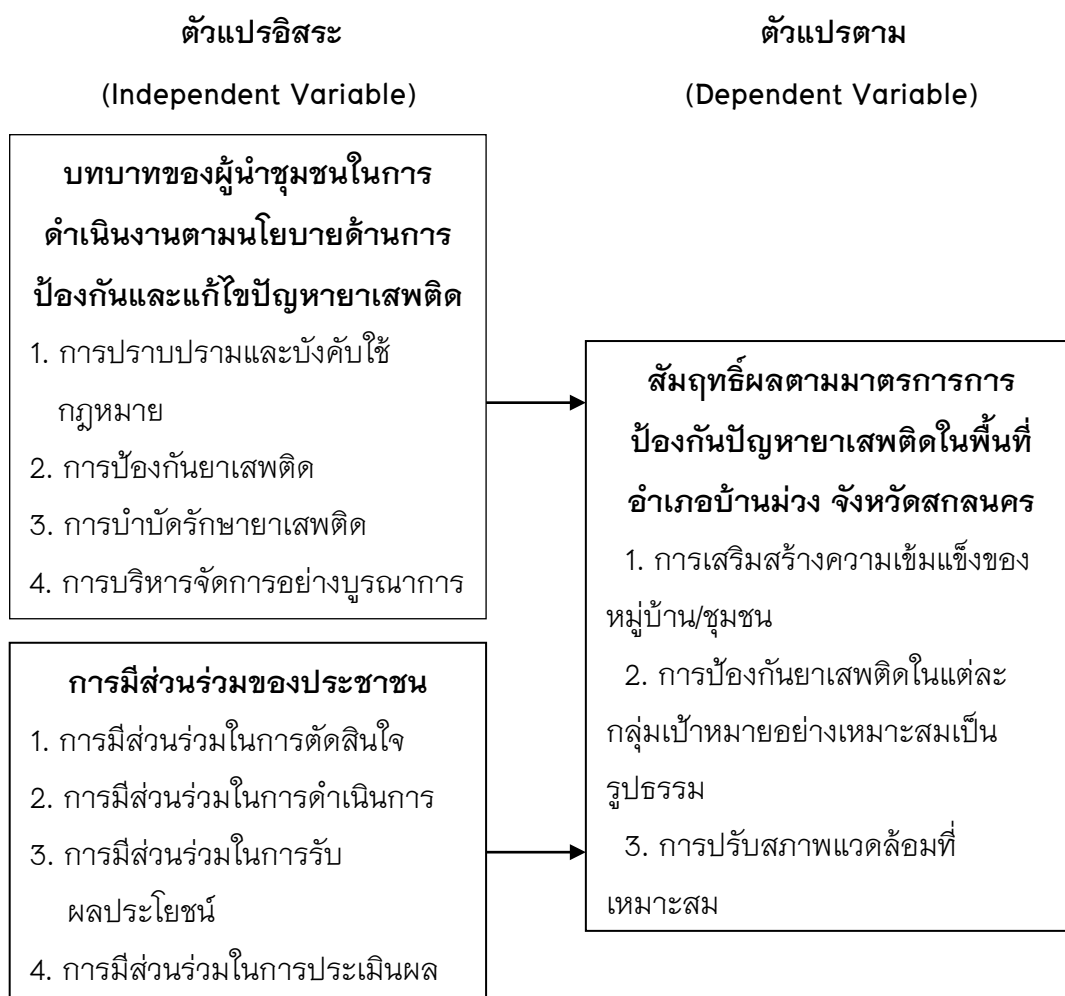
พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ เขตพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 9 ตำบล 98 หมู่บ้าน

ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ช่วงเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2565

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำ 1) บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565 ยกเว้นมาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1–28) ประกอบด้วย 2) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980, pp. 219–222) อ้างถึงใน ฤวิลาดี บุรีกุล, 2551, หน้า 5–8) 3) มาตรการการป้องกันยาเสพติด ตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565 (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1–28) มาประยุกต์ บูรณาการ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อตอบคำถามการวิจัย และกำหนดเป็นความมุ่งหมายของการวิจัย ได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีเมื่อรวมเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะเป็นการกิน นิด สูบหรือดม มีผลเสียต่อร่างกาย พฤติกรรม อารมณ์ของผู้ใช้สารเคมี ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานของร่างกายและจิตใจ

2. การป้องกันปัญหายาเสพติด หมายถึง การดำเนินการที่ดำเนินการล่วงหน้ามิให้เกิดปัญหาต่อตนเอง ครอบครัว และเศรษฐกิจโดยรวมโดยการให้ความรู้ การศึกษา ข่าวสารข้อมูลในเรื่องยาเสพติดและคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านชุมชน

3. การแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง การดำเนินการภายหลังจากเกิดปัญหายาเสพติดแล้วเพื่อให้ปัญหาถูกขจัดออกไปจากตนเอง ครอบครัว ชุมชน โดยการบำบัดรักษา ตลอดจนใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อคืนคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชน

4. บทบาทหมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคมเพื่อให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น และในนี้หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้นำชุมชนในพื้นที่อำเภอ บ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

4.1 การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย หมายถึง มาตรการยับยั้งและการลงโทษผู้ค้ายาเสพติด โดยผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้ค้าและผู้เสพ การป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุม การร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด การให้ความร่วมมือในการปราบปรามการแจ้งเบาะแส และการค้นหาผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน

4.2 การป้องกันยาเสพติด หมายถึง มาตรการที่ใช้สำหรับผู้ที่อาจจะยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เข้ารับการฝึกอบรม เป็นแกนนำในการจัดเวทีประชาคมเพื่อสำรวจตรวจสอบผู้ที่มีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การนำแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปแจ้งให้ประชาชนในพื้นที่ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร กำหนด กฎ กติกา มาตรการทางสังคม และเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด

4.3 การบำบัดรักษายาเสพติด หมายถึง มาตรการการช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดเช่น การติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟู การปลุกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้อภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี การส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน เป็นต้น

4.4 การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ หมายถึง มาตรการหลายหน่วยงานร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานอื่น ร่วมวางแผนการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับหน่วยงานราชการ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน เป็นต้น

5. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมมือ ร่วมปรึกษา วางแผน ดำเนินการพัฒนา ทำ กิจกรรม ร่วมรับรู้เสนอความเห็นในการตัดสินใจ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับประโยชน์ ร่วม ติดตามตรวจสอบโดยเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

5.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นเพื่อตัดสินใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ผู้มีส่วนร่วมจะต้องได้รับความรู้ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมนั้นด้วย เพื่อร่วมกันค้นหา ปัญหาความต้องการ เพื่อหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อดำเนินการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น

5.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไป มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วยโดย ปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงานโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย รวมถึง การเสียสละแรงงาน วัสดุ กำลังเงินและทรัพยากร รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการบริหาร และประสานงาน

5.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วม ของประชาชนในผลประโยชน์ที่พึงได้จากการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ด้านวัตถุประสงค์ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

5.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการร่วมกันวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ค้นหาข้อดี ข้อเสีย ประเมินผล สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด ควบคุม ติดตาม โครงการต่าง ๆ หรือกิจกรรม ที่ทำอย่างต่อเนื่อง

6. สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติด หมายถึง ความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรการตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกัน

และปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565 ของสำนักยุทธศาสตร์สำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของ
มาตรการตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565
ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร นำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน
ยาเสพติด จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย

6.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน หมายถึง
การพัฒนาทางเลือกการลดเหตุปัจจัยของโครงสร้างอิทธิพล และขบวนการค้ายาเสพติด
บริเวณชายแดน โดยใช้กระบวนการแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม ตามหลักการพัฒนา
ทางเลือก หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักความมีส่วนร่วมของพื้นที่ รวมทั้ง
ผสมผสานกับมาตรการแก้ไขปัญหาเสพติด ให้เกิดรูปแบบการทำงานอย่างยั่งยืนด้วย
กลไกชุมชนร่วมกับหน่วยราชการในพื้นที่ ตลอดจนสามารถประยุกต์การดำเนินงาน
ขยายผลสู่หมู่บ้าน/ชุมชนการ มีการพัฒนาระบบโครงสร้างปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ
และแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในมิติเศรษฐกิจและสังคม การศึกษา สาธารณสุข

6.2 การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็น
รูปธรรม หมายถึง การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับ
พัฒนาการตามช่วงวัยและวิถีชีวิตโดยเน้นการเสริมสร้างองค์ประกอบสำคัญของภูมิคุ้มกัน
ได้แก่ ทักษะสมอง ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ทศนคติเชิงบวกและทักษะในการดำเนินชีวิต
รวมทั้งการสร้างกระแสสังคมให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดใน
กลุ่มเป้าหมาย

6.3 การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม หมายถึง การจัดการพื้นที่ให้มี
ศักยภาพในการลดอุปสงค์ยาเสพติด ทั้งในด้านการขจัดปัจจัยลบ และด้านการเพิ่มปัจจัย
บวก โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การส่งเสริมกิจกรรม
เชิงบวก การจัดระเบียบสังคม และการเสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัย ซึ่งเน้นความมีส่วนร่วม
ของกลไกในพื้นที่ให้มีระบบดูแลช่วยเหลือและเฝ้าระวังปัญหาอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด
2. แนวคิดเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติด
3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชน
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
5. บริบทอำเภอบ้านม่วงจังหวัดสกลนคร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

ปัญหาเสพติดของประเทศในปัจจุบันจัดได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤต โดยสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่นับจะทวีความรุนแรง จากสถิติ พบว่า ผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากจะเป็นผู้ก่อคดีอุกฉกรรจ์ เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมจนไม่สามารถแก้ไขได้ เป็นปัญหาระดับชาติที่ลุกลามอย่างไม่จบสิ้น

ความหมายของยาเสพติดให้โทษ

องค์การอนามัยโลกให้ความหมายของคำว่า “ยาเสพติด” หมายถึง ยา สาร หรือวัตถุใด ๆ ที่เมื่อนำเข้าสู่ร่างกายด้วยวิธีกิน สูบ ฉีด ดม หรือวิธีอื่น ๆ วิธีใดวิธีหนึ่ง ติดต่อ

กันชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจดังนี้ (ศุภากานดา สุขศรีวงษ์, 2550, หน้า 15)

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าทั้งทางร่างกาย และจิตใจที่จะเสพยานั้นอีกเรื่อยๆ หรือต้องเสพอยู่เสมอ

2. มีความต้องการที่จะเพิ่มปริมาณของยาเสพติดให้มากขึ้น

3. เมื่อถึงเวลาที่เกิดความต้องการเสพแล้วไม่ได้เสพจะเกิดอาการขาดยา และอยากยาโดยแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น หาว อาเจียน น้ำมูกน้ำตาไหล ทูรนทูราย คลุ้มคลั่ง ขาดสติ โมโห ฉุนเฉียว เป็นต้น

4. ยาเสพติดจะทำลายสุขภาพของผู้เสพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้ร่างกายทรุดโทรม มีโรคแทรกซ้อนและทำให้เกิดอาการทางจิตและประสาท พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้ให้ความหมายคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” ว่าหมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึง ยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ประเภทของยาเสพติดให้โทษ

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวิธีการควบคุมที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม เนื่องจากแต่ละประเภทมีอันตรายและความจำเป็นในทางการแพทย์ไม่เหมือนกัน ประเภทยาเสพติดให้โทษ และรายชื่อยาเสพติดที่สำคัญ มีดังนี้ (ศุภากานดา สุขศรีวงษ์, 2550, หน้า 16)

1. ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงที่สำคัญ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตา มีน เมทแอมเฟตามีน เอ็กซ์ตาซี แอลเอสดี

2. ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไปที่สำคัญ เช่น ใบโคคา โคคาอิน ยาสกัดเข้มข้นของต้นฝิ่นแห้ง เมทาโดน มอร์ฟิน ฝิ่นยา (ฝิ่นที่ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งใช้ในทางยา) ฝิ่น (ฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก มูลฝิ่น)

3. ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ คือ ยารักษาโรคที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนประกอบอยู่ในสูตร

4. ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ 2 ที่สำคัญ เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ อาเซติลคลอไรด์ เอทิลดีน ไดอะเซเตต คลอซูโดอีเฟดรีน เออร์โกตามีนไฮโดรคลอไรด์ โซซาฟรอล ไลเซอร์จิคอาซิด ไพเพอโรนอล และซาฟรอล

5. ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4 มี 4 รายการ ได้แก่ กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น และพืชเห็ดขี้ควาย

ชนิดของยาเสพติดให้โทษ

เนื่องจากยาเสพติดให้โทษในปัจจุบันมีจำนวนมาก ทั้งยาเสพติดธรรมชาติ และยาเสพติดที่ได้จากการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ แต่ที่ระบาดแพร่หลายในประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่

1. เฮโรอีน (Heroin) มี 2 ชนิด คือ (สมบูรณ์ เตชะวงศ์, 2545, หน้า 13-16)

1.1 เฮโรอีนบริสุทธิ์ (เฮโรอีนเบอร์ 4) มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขมจัด ผลิตขึ้นมาตามหลักวิชาเคมี โดยทั่วไปนิยมเรียกว่า ผงขาว มีรสขม ไม่มีกลิ่น ละลายน้ำได้ง่าย นิยมเสพโดยการฉีด เช่น ฉีดเข้าเส้นหรือกล้ามเนื้อ เสพโดยวิธีการสูดดม หรือเสพโดยวิธีการสูบ (ข้อสังเกต ถ้าบุหรือผสมเฮโรอีน ถ้าบุหรือจะมีสีดำในขณะที่บุหรือธรรมดาถ้าบุหรือจะมีสีเทา)

1.2 เฮโรอีนผสม (เฮโรอีนเบอร์ 3) หรือไอระเหย เป็นเฮโรอีนไม่บริสุทธิ์ เพราะมีส่วนผสมของสารอื่น ๆ ปนอยู่ด้วย เช่น สารหนู กัญชา ยานอนหลับ ฯลฯ มีลักษณะเป็นเกล็ด และมีสีแตกต่างกันตามส่วนผสมของสารเสพติด เพื่อเป็นการจูงใจผู้เสพนิยมเสพโดยการสูดไอระเหยด้วยหลอดดูดเฮโรอีน มีฤทธิ์เช่นเดียวกับฝิ่นและมอร์ฟิน คือ กดระบบประสาทส่วนกลาง ผู้ที่เสพติดแล้วจะมีอารมณ์ฟุ้งซ่าน หงุดหงิดไม่ยอมทำงานเก็บตัว ไม่อยากคลุกคลีกับผู้คนทั่วไป ร่างกายจะถูกทำลายทรุดโทรม มีอาการชูบผอม อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อ ปวดท้อง ท้องเดิน และอาเจียน ถ้ามีอาการที่รุนแรงอาจถ่ายเป็นเลือดหรือเรียกว่าเกิดอาการ “ลงแดง” และอาจจะเสียชีวิตไปในที่สุด

2. ยาอี หรือในวงการค้ายาเสพติดเรียกว่า เอ็กทาสี (Ecstasy) หรือเอสเซนซ์ (Essence) หรืออาดัม (Adam) เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้วจะทำให้เคลิบเคลิ้ม ซึ่งมี ส่วนประกอบของเมทิลลีนไดออกซีแอมเฟตามีน หรือ MDMA เป็นสารที่สังเคราะห์ และมีโครงสร้างทางเคมีคล้ายกับยาบ้า

3. ยาเลิฟ (Love Drug) เป็นยาเสพติดที่จัดอยู่ในกลุ่มยาอี มีส่วนประกอบ ของ เมทิลลีนไดออกซีแอมเฟตามีน หรือ MDA ทั้งยาอี และยาเลิฟ จะออกฤทธิ์กระตุ้น ประสาทเหมือนยาบ้าแต่รุนแรงกว่าถึง 10 เท่า และมีฤทธิ์ของการหลอนประสาทร่วมด้วย ผู้ที่เสพยาอีเป็นประจำจะทำให้สมองถูกทำลายอย่างถาวร โดยเฉพาะบริเวณระบบ ประสาทที่ควบคุมการดำเนินชีวิต เช่น การรับประทานอาหาร การนอน ความคิด ความจำ การควบคุมอารมณ์ ทำให้ความจำเสื่อม อันตรายที่น่ากลัวจากการเสพยาอี คือ เมื่อยา ออกฤทธิ์จะทำให้ผู้เสพตื่นตัว ทำอะไรอย่างต่อเนืองไม่ยอมหยุด ทำให้อุณหภูมิในร่างกาย สูงขึ้น และถ้าดื่มเครื่องดื่มที่แอลกอฮอล์ด้วย ยิ่งจะทำให้ร่างกายเกิดภาวะขาดน้ำ อาจทำ ให้อวัยวะภายในโดยเฉพาะตับ ไต หัวใจ ล้มเหลวได้ นอกจากนี้ เมื่อยาหมดฤทธิ์แล้ว จะรู้สึกเหนื่อยและซึมเศร้าอย่างมาก ทำให้ถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ควร และหากต้องอยู่ เพียงลำพัง ภาวะเช่นนี้จะนำมาซึ่งความคิดที่สับสน มองไม่เห็นคุณค่าของตน และคุณค่า ของชีวิต อาจนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้โดยง่าย

4. กัญชา (Cannabis) เป็นพืชล้มลุกชนิดหนึ่งขึ้นง่ายในเขตร้อน นำส่วนยอด ของช่อดอกตัวเมียตากแห้งบดให้เป็นผงหรือหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำมาบดเป็นบู่หรือสูบ ด้วยกล้อง หรือนำมาเคี้ยวหรือผสมกับอาหารรับประทาน ยางกัญชามีสารสำคัญพวก แคนนาบินอล (Cannabinol) และเตตระไฮโดร แคนนาบินอล (Tetrahydro Cannabinol) หรือ THC ตัวที่สำคัญที่สุดที่แสดงฤทธิ์ของกัญชา ได้แก่ THC ซึ่งเป็นสารที่สำคัญที่ทำให้ร่างกาย อารมณ์และจิตใจเปลี่ยนแปลงไป ผู้ที่เสพากัญชามีอาการตื่นเต้น ช่างพูด หัวเราะ ส่งเสียง ดัง กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ย แขน ขา ทำงานไม่ประสานกันคล้ายคนเมาสุรา หลังจากนั้นจะมี อาการง่วงนอนจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ถ้าได้รับปริมาณกัญชาสูงก็จะทำให้ ความจำเสื่อม มีอาการประสาทหลอน หวาดระแวง ความคิดสับสน จิตใจเสื่อมลง การใช้ กัญชาติดต่อกันเป็นระยะเวลาานจะทำให้ร่างกายเกิดความต้านทานจึงต้องใช้ปริมาณ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นหนทางไปสู่การเสพยาชนิดอื่น ๆ ได้ง่าย

5. สารระเหย (Inhalant) มีลักษณะการเสพโดยการสูดดม จะมีฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง อาการอาจแตกต่างกันได้ตามแต่ละชนิดของสารระเหยที่เสพเข้าไป แต่ส่วนใหญ่เมื่อสูดดมแรกจะออกฤทธิ์ จะมีอาการคล้ายคนเมาสุรา เดินเซเซ พุดจาอ้อแอ้ ควบคุมตนเองไม่ได้ เมื่อมีเมามากอาจทำให้หมดสติได้ ผู้ที่เสพติดแล้วจะมีอาการซึม สมองมึนงง ปวดศีรษะเป็นประจำ ความจำเสื่อม เพราะสารเสพติดสามารถทำลายอวัยวะ หรือระบบต่าง ๆ ภายในร่างกายได้ สารระเหย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่เป็นสารเคมี เช่น อาซิโทน อาซิเตท โทลูอิน ฯลฯ

กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่เป็นผลิตภัณฑ์ เช่น ทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาว ฯลฯ

6. กระต่อม (Mitragyna Speciosa) เป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีแก่น และเป็นเนื้อไม้แข็ง ใบหนา ก้านเส้นใบมีทั้งชนิดสีเขียวและสีแดงเรื่อ ๆ ขึ้นง่ายในภูมิภาคเขตร้อน ที่มีฝนตกชุก สารที่ทำให้เสพติดที่สำคัญ ได้แก่ มิตรจิมิน (Mitrahymine) ซึ่งจะออกฤทธิ์ กระตุ้นประสาทสมอง ทำให้หายปวดเมื่อย อารมณ์แจ่มใส ทำงานได้ทนทาน ทนแดดได้ดี ไม่กลัวน้ำ คือ อาบน้ำได้ตามปกติ แต่กลัวฝนมากที่สุด เพียงแค่ฝนตั่งเค้าก็จะเริ่มมีอาการ หนาวสั่น ถ้าเสพมาก ๆ จะเกิดอาการกระวนกระวาย คลื่นไส้ อาเจียน และถ้าเสพเป็น เวลานาน ๆ จะทำให้ร่างกายทรุดโทรม และมีอาการคลุ้มคลั่งเป็นโรคจิตได้ง่าย วิธีเสพ ใบกระต่อมมี 2 วิธี คือ เคี้ยวใบที่ลอกก้าน และเส้นใบออกแล้วหรือป่นใบที่ตากแดด จนกรอบให้เป็นผงแล้วใช้ชงกับน้ำร้อนหรือรับประทานเป็นผง

7. ยาหลอนประสาท (Hallucinogen) เป็นยาที่ใช้แล้วมีผลต่อจิตใจโดยตรง ทำให้ประสาทของการรับรู้ผิดไปจากธรรมดา มีอาการประสาทหลอน เป็นยาที่ใช้ แพร่หลายในปัจจุบัน ได้แก่ แอล.เอส.ดี. (L.S.D.) ดี.เอ็ม.ที. (D.M.T.) เอส.ที.พี. (S.T.P.) กัญชาเมสคาลีน (Mescaline) ไซโลซีบิน (Psilocybin) เมลโลว์เยลโลว์ (Mellow Yellow) ดังรายละเอียดต่อไป (สมบุญ ทัศนะวงศ์, 2545, หน้า 16-17)

7.1 แอล.เอส.ดี. เป็นสารสังเคราะห์จากเชื้อรา มีลักษณะเป็นผงสีขาว ไม่มีกลิ่น นิยมผลิตออกมาเป็นเม็ดหรือแคปซูล มีสีขาว สีฟ้า สีเขียวอ่อน มีฤทธิ์ทำให้มือ เท้าลั่น เหงื่อออกมาก บางรายมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ส่วนผลที่มีต่อจิตใจและระบบ ประสาท คือ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ประสาทรับความรู้สึกแปรปรวนไม่สามารถคุมสติได้ ถ้าใช้เป็นระยะเวลานานจะติดยา และรักษาให้หายขาดได้ยาก ซึ่งจะกลายเป็นผู้ไร้ สมรรถภาพ โรคจิตทรมานและอาจฆ่าตัวตายได้

7.2 ดี.เอ็ม.ที. เป็นสารที่สกัดได้จากพืชตระกูลถั่วชื่อ พืชตาเดเนีย (Piptadenia) ซึ่งมีอยู่ในหมู่เกาะทะเลแคริบเบียนและในประเทศอเมริกาใต้ เสพโดยผสมสาร ดี.เอ็ม.ที. ขนาดเพียง 70 มิลลิกรัม กับกัญชา มวนบุหรือสูบจะทำให้เกิดภาพหลอน นอกจากนี้อาจใช้วิธีแกะเอาเมล็ดพืชพืชตาเดเนียมาบดละเอียดแล้วใช้นัตถ์เข้าทางจมูก

7.3 เอส.ที.พี. เป็นสารแอมเฟตามีนอีกจำนวนหนึ่ง มีฤทธิ์ทำให้เกิดอาการประสาทหลอน และกระตุ้นประสาททั้งสองแบบพร้อมกัน สาร เอส.ที.พี. จะทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้น ความดันโลหิตสูง ม่านตาขยาย แต่ถ้าเสพมากขึ้นจะมีอาการปากแห้ง เหงื่อออกมาก คลื่นไส้ เกิดภาพหลอน จิตใจว้าวุ่น ขาดสติ และสับสน เป็นต้น

7.4 เมสคาลีน เป็นสารที่สกัดได้จากต้นกระบองเพชรชนิดหนึ่งชื่อ พีโยค (Peyote) สารเมสคาลีนมีทั้งชนิดน้ำ ผง และแคปซูล มีฤทธิ์ทำให้รู้สึกสบายใจไวต่อความรู้สึก เกิดภาพหลอน เหมือนตกอยู่ในความฝันเช่นเดียวกับการเสพยา แอล.เอส.ดี.

7.5 ไซโลบิน เป็นสารที่ได้จากเห็ดชนิดหนึ่ง ชื่อ ไซโลบินเม็กซิกัน (Psilocybin Mexicana) พบมากในอเมริกากลาง ทำเป็นผงหรือยาน้ำ การเสพยาชนิดนี้ จะทำให้มีอาการคลื่นไส้ ม่านตาหรี่ อารมณ์แปรปรวน

7.6 เมลโลว์เอลโลว์ เป็นสารที่ได้จากการนำเปลือกกล้วยหอมมาตากแห้งแล้วสูบ มีตัวยาที่สำคัญ คือ บานานาดีน (Bananadine) ทำให้ผู้เสพมีอาการสนุกสนาน ครึกครื้น คล้ายการเสพกัญชา แต่มีผลทำให้หลอดลมอักเสบ

8. ยาบ้า หรือกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamines) สารประเภทแอมเฟตามีน นี้ระบาคใน 3 รูปแบบคือ แอมเฟตามีนซัลเฟต (Amphetaminesulfate) เมทแอมเฟตามีน (Mathamphetamine) และเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ (Mathamphetamine Hydrochloride) ซึ่งสารแต่ละตัวมีรายละเอียดดังนี้

8.1 แอมเฟตามีนซัลเฟต ผลิตครั้งแรก ๆ เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปเป็นยาครอบจักรวาล ผลิตโดยถูกต้องตามกฎหมายก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษในภายหลัง และสารนี้เมื่อเผาแล้วจะไหม้

8.2 เมทแอมเฟตามีน ผลิตโดยนักเคมีชาวญี่ปุ่นเพื่อรักษาโรคหอบหืด คุณภาพดีกว่าแอมเฟตามีนซัลเฟต ใช้เสพโดยนัตถ์ทางจมูก และสารนี้จะเป็นไอเมื่อเผา แต่ต้องใช้ความร้อนสูง ประมาณ 300-400 องศาเซลเซียส

8.3 เมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ มีความแตกต่างจากเมทแอมเฟตามีนตรงที่มีจุดหลอมละลายต่ำ สามารถกลายเป็นไอได้โดยใช้อุณหภูมิไม่สูงมากนัก ยาบ้าปัจจุบันที่พบในประเทศไทยจากผลการตรวจพิสูจน์เกือบทั้งหมดมีสารตัวนี้ผสมอยู่ในปัจจุบันปัญหาของไทย คือ เมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ ซึ่งมีการพัฒนามาจากแอมเฟตามีนซัลเฟต มีวิธีการเสพ ดังนี้

8.3.1 กลืน/ กิน เป็นวิธีที่แพร่หลายในช่วงแรก ๆ แต่ผู้เสพประเภทเสพติดไม่ชอบ เนื่องจากซ้ำไม่ทันใจจากอาการ Craving ซึ่งเป็นอาการเสพติดเข้าไปกระตุ้นสมอง และทำให้สมองเกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อใช้เป็นเวลานานและสม่ำเสมอจะสร้างความพอใจต่อยานั้น และเวลาที่ไม่ได้เสพยาจะเกิดอาการอยากเสพต้องกลับไปเสพใหม่

8.3.2 ฉีด ไม่ค่อยได้รับความนิยม เพราะปัจจุบันมีปัจจัยเรื่องโรคเอดส์เข้ามาเกี่ยวข้อง และเป็นวิธีที่ไม่สะดวกสำหรับเสพยาบ้า

8.3.3 สูบ เป็นวิธีการสูบควันจากการเผาเม็ดยาบ้าเข้าทางปากคล้ายการสูบบุหรี่ที่นิยมมากที่สุด

8.3.4 หนีตู่ โดยการสูด พง/ เกล็ด ยาบ้าเข้าทางจมูก ใช้นิยมในประเทศไทย การตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย สามารถตรวจพบการใช้ยาบ้าหลังเสพได้ทางปัสสาวะโดยจะคงอยู่นานประมาณ 24-48 ชั่วโมง ลักษณะปัสสาวะเป็นกรดจะทำให้ขับเอายาบ้าออกมามาก ถ้าปัสสาวะเป็นด่างจะออกมาเป็นปริมาณไม่มากและใช้เวลานานสำหรับกรณีผู้เสพยาบ้าจำนวนมากสารจะตกค้างในปัสสาวะนานถึง 1 สัปดาห์ โดยปกติผู้เสพยาบ้าจะตรวจพบได้ทันทีหลังจากเสพครึ่งชั่วโมง

การป้องกันด้วยการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด อาจแบ่งได้เป็น 3 ด้าน (มนตรี บุญาค, 2542, หน้า 30)

1. การคงภาวะอารมณ์ติดยาเสพติดไว้แต่ให้ใช้ปริมาณที่ต่ำสุด และแพทย์จะเป็นผู้จ่ายยา วัตถุประสงค์ของวิธีนี้ก็เพื่อช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดไม่ต้องมีอาการถอนยา และสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ โดยยังคงไว้ซึ่งความสุขสบาย (Euphoria) จากการใช้ยาเสพติด
2. เป็นการช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดเลิกใช้ยาเสพติดอย่างเด็ดขาด โดยให้ไปรับการบำบัดรักษาตามศูนย์บำบัด (Treatment Center) เพื่อลดปริมาณการใช้ยาลงเรื่อย ๆ จนในที่สุด สามารถเลิกเสพได้และไม่ต้องใช้ยาเสพติดหรือยาใด ๆ อีก วิธีนี้ผู้ติดยาเสพติด

บางคนใช้โอกาสที่ได้รับการรักษาในทางที่ผิด ไปรับการรักษาเพื่อที่จะกลับไปเริ่มใช้ยาเสพติดใหม่ในปริมาณที่น้อยลง และเป็นการลดค่าใช้จ่าย

3. ให้ผู้ติดยาเสพติดเลิกใช้ยาเสพติด โดยใช้ยาประเภทอื่นทดแทน (Drug Therapy) เช่น การใช้เมธาโดนระยะยาว (Methadone Maintenance) แม้ว่าวิธีนี้ จะได้ผลแต่ก็ถือว่าไม่ใช่การบำบัดรักษาที่แท้จริง เป็นเพียงการเปลี่ยนภาวการณ์ติดยาชนิดหนึ่งมาเป็นอีกชนิดหนึ่ง

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด สรุปได้ว่า ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีเมื่อรวมเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะเป็นการกิน ฉีด สูบหรือดม มีผลเสียต่อร่างกาย พฤติกรรม อารมณ์ของผู้ใช้สารเคมี ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานของร่างกายและจิตใจ

แนวคิดเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติด

ปัญหาเสพติดเป็นวาระสำคัญของชาติ ส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อน ความทุกข์ยากของประชาชนและศักยภาพการพัฒนาของประเทศในอนาคต จำเป็นต้องใช้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง โดยกลไกของ “ประชารัฐ” ในระดับพื้นที่ ได้แก่ อำเภอ/เขต ซึ่งทำงานใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเป็นศูนย์กลางบูรณาการ มาตรการทุกด้านให้เข้าถึงประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน และนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บังเกิดผล ภายใต้การสนับสนุนของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการขจัดเงื่อนไขอิทธิพลผลประโยชน์โดยดำเนินมาตรการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559, หน้า 1)

การเอาชนะยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนจะต้องสลายโครงสร้างปัญหา ด้วยการลดและขจัดอิทธิพลของกลุ่มการค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้อง มีผลประโยชน์ ให้ประชาชนในพื้นที่มั่นใจที่จะเข้าร่วมการแก้ไขปัญหเป็นอันดับแรก แล้วดำเนินมาตรการทุกด้าน ทั้งการป้องกัน บำบัดรักษา ปราบปราม และพัฒนาเพื่อลดเงื่อนไขอย่างสอดคล้องประสานกันด้วยกลไกและกระบวนการ “ประชารัฐ” โดยหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ควบคู่กับกำลังภาคประชาชนที่จะรักษาพื้นที่ต่อเนื่องในระยะต่อไป ด้วยหลักการ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ผู้ผลิตผู้ค้ายาเสพติดจะต้องถูกดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง และเปิดโอกาสให้บุคคลที่เข้าไปเกี่ยวกับขบวนการยาเสพติด ทั้งจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและผลประโยชน์ชักนำให้ละเลิกพฤติกรรม ด้วยการปรับ

เปลี่ยนทัศนคติ และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559, หน้า 3)

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละประเด็นดังนี้

ความหมายเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผล

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผล มีดังนี้

สินธุ์ สุโรบล (2540, หน้า 34) ได้ให้ความหมายของสัมฤทธิ์ผลว่า ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติงานการดำเนินงานเมื่อเทียบกับแผนงาน เป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนพัฒนา

สุวิทย์ เทียงบุญธรรม (2541) ได้ให้ความหมายของคำว่าสัมฤทธิ์ไว้ว่า หมายถึง ความสำเร็จ การแล้วเสร็จ ส่วนคำว่าสัมฤทธิ์ผล มีความหมายว่า ความสำเร็จ

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2546, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของการมีสัมฤทธิ์ผลไว้ว่า หมายถึง การพิจารณาผลของการดำเนินงานที่สำเร็จลุล่วงตามประสงค์ หรือที่คาดหวังไว้เป็นหลัก เป็นเรื่องของการนำเอาผลงานที่สำเร็จดังที่คาดหวังไว้มาพิจารณา และความสำเร็จของงานอย่างมีสัมฤทธิ์ผลนี้อาจเกิดจากการปฏิบัติงานที่ไม่ประหยัด หรือไม่มีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สัมฤทธิ์ผล หมายถึง ผลของการดำเนินงาน ความสามารถที่จะบรรลุถึงเป้าหมายต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากร และบุคลากร ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการขององค์การและปรับปรุงกระบวนการการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้รับบริการและสมาชิกพึงพอใจ และสามารถปรับตัวให้งานดำเนินต่อไปในอนาคตได้

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565 (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1-28)

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565 เป็นแผนระดับที่ 3 ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 เรื่อง แนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ของประเทศในห้วงปี พ.ศ. 2563-2565 สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ โดยเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2562 เรื่อง แนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ซึ่งกำหนดให้แผนงานบูรณาการ เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2561-2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนการปฏิรูปประเทศ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน กรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศไทย 4.0 แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาลในประเด็น/เรื่อง (Agenda) หรือการพัฒนาในระดับพื้นที่ (Area) และเป็นการดำเนินการรองรับนโยบาย/เรื่องที่รัฐบาลจำเป็นต้องมีการวางแผนและบริหารจัดการในภาพรวมของทั้งประเทศ ร่วมกัน โดยอาศัยโครงสร้างแผนงานบูรณาการ ซึ่งจะมีหน่วยรับงบประมาณ ตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไปซึ่งไม่อยู่ในกระทรวงเดียวกัน ร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินการในแต่ละเป้าหมายของแผนงานบูรณาการอย่างเป็นระบบ

โครงสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย 5 มาตรการ 9 แนวทาง 26 แผนงาน 71 โครงการสำคัญ จำแนกได้ดังนี้

1. มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ ประกอบด้วย 1 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 ความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก

การพัฒนาและขับเคลื่อนกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ ให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติการสนับสนุนซึ่งกันและกัน การบริหารจัดการชายแดน และการพัฒนาศักยภาพบุคลากร

2. มาตรการการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ประกอบด้วย 2 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 2 การสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

การดำเนินการยับยั้งการลำเลียงยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ให้เล็ดลอดเข้าสู่แหล่งแพร่ระบาดหรือแหล่งผลิตได้น้อยที่สุด โดยการวางมาตรการสกัดกั้น อย่างเป็นระบบ ให้เชื่อมโยงครอบคลุมทั้งพื้นที่ชายแดนพื้นที่พักคอย พื้นที่ตอนใน ตลอดจน ระบบขนส่งและระบบคมนาคมทุกประเภท รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสกัดกั้นให้เกิด ประโยชน์สูงสุด ภายใต้การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางที่ 3 การปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติด

การทำลายหรือลดทอนศักยภาพโครงข่ายการค้ายาเสพติดทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งได้จากการบูรณาการ การข่าว การสืบสวนทางเทคโนโลยี การสืบสวนทางไซเบอร์และการสืบสวนทางการเงิน เพื่อขยายผลการสืบสวนให้สามารถเชื่อมโยงโครงสร้างการค้า เครือข่ายนักค้า และสามารถวิเคราะห์ให้เห็นช่องทางการจัดการต่อขบวนการค้ายาเสพติด

3. มาตรการการป้องกันยาเสพติด ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนว

ชายแดนและการพัฒนาทางเลือกการลดเหตุปัจจัยของโครงสร้างอิทธิพล และขบวนการ ค้ายาเสพติดบริเวณชายแดน โดยใช้กระบวนการแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม ตามหลักการ พัฒนาทางเลือก หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักความมีส่วนร่วมของพื้นที่ รวมทั้ง ผลผสมผสานกับมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้เกิดรูปแบบการทำงานอย่างยั่งยืนด้วย กลไกชุมชนร่วมกับหน่วยราชการในพื้นที่ ตลอดจนสามารถประยุกต์การดำเนินงานขยาย ผลสู่หมู่บ้าน/ชุมชนของพื้นที่ตอนใน

แนวทางที่ 5 การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม เป็นรูปธรรม

การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับ พัฒนาการตามช่วงวัยและวิถีชีวิตโดยเน้นการเสริมสร้างองค์ประกอบสำคัญของภูมิคุ้มกัน ได้แก่ ทักษะสมอง ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ทศนคติเชิงบวกและทักษะในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการสร้างกระแสสังคมให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดใน กลุ่มเป้าหมาย

แนวทางที่ 6 การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

การจัดการพื้นที่ให้มีศักยภาพในการลดอุปสงค์ยาเสพติด ทั้งในด้านการขจัดปัจจัยลบ และด้านการเพิ่มปัจจัยบวก โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การส่งเสริมกิจกรรมเชิงบวก การจัดระเบียบสังคม และการเสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัย ซึ่งเน้นความมีส่วนร่วมของกลไกในพื้นที่ให้มีระบบดูแลช่วยเหลือและเฝ้าระวังปัญหาอย่างต่อเนื่อง

4. มาตรการการบำบัดรักษายาเสพติด ประกอบด้วย 1 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 7 การดูแลผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ให้เข้าถึงการบำบัดรักษา และการลดอันตรายหรือผลกระทบจากยาเสพติด

การดำเนินกระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทและระดับความรุนแรงของผู้ป่วยยาเสพติดแต่ละราย โดยสร้างแรงจูงใจให้ผู้ป่วยเกิดความสมัครใจเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟู พัฒนาศักยภาพและสนับสนุนส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ อาสาสมัครสาธารณสุขมีบทบาทหลักร่วมกับสถานพยาบาล สถานบำบัดในการดูแลรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วย โดยยึดมิติในการดูแลสุขภาพแบบรอบด้านของผู้ป่วยเป็นสำคัญ พร้อมบูรณาการร่วมกันในการดูแลสนับสนุนช่วยเหลือทางสังคม เพื่อให้ผู้ป่วยยาเสพติดสามารถปรับตัวและกลับไปอยู่ร่วมกับสังคมได้เป็นปกติสุข พัฒนาศักยภาพของสถานบำบัดรักษาฟื้นฟูทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ให้มีขีดความสามารถในการรองรับดูแลผู้ป่วยได้อย่างทั่วถึงใกล้ชิด และมีศักยภาพในการบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายอื่น เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลบำบัดรักษา และฟื้นฟูร่างกายและจิตใจอย่างรอบด้านรวมถึงการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ช่วยลดผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

5. มาตรการการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ประกอบด้วย 2 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 8 กิจการพิเศษ

การดำเนินการตามแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่พิเศษ การดำเนินการตามแนวนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล อาทิ การพัฒนาการควบคุมและใช้ประโยชน์จากสวนต่าง ๆ ของพืชเสพติดแต่ละชนิดให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนางานตามแนวทางหรือมาตรการในรูปแบบใหม่ ๆ ประกอบด้วย การลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) และการทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย (Legalization) ซึ่งล้วนเป็นงานขับเคลื่อนที่ต้องอาศัยการบูรณาการงานในแต่ละมิติ ทั้งด้านการป้องกัน การปราบปรามการบำบัดรักษา และการบริหาร

จัดการอย่างบูรณาการ รวมถึงยังต้องอาศัยการขับเคลื่อนในเชิงนโยบายให้เกิดความสมดุล และเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

แนวทางที่ 9 การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดอย่างเป็นระบบ มีการประสาน สอดคล้องระหว่างภาครัฐภาคเอกชน ภาคประชาชน ให้เกิดพลังและเอกภาพในการ ดำเนินงาน โดยบูรณาการแผนงบประมาณมุ่งสู่ผลลัพธ์ จัดกลไกขับเคลื่อนแบบบูรณา การ ทั้งในเชิงพื้นที่และในเชิงมาตรการ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประมวล ข้อมูลการรายงานการกำกับติดตามประเมินผลที่เป็นมาตรฐานให้ทุกหน่วยงานใช้ประโยชน์ ร่วมกัน ใช้งานวิจัยวิชาการสนับสนุนการอธิบายสภาพปัญหาและกำหนดนโยบาย สร้าง การรับรู้ให้หน่วยงานภาคีและประชาชนเกิดความเข้าใจตรงกันและเกิดการร่วมมืออย่าง ใกล้ชิด ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารให้ทันต่อเหตุการณ์และตรงจุด ใช้ตำบลเป็นศูนย์กลาง การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ โดยส่งเสริมให้เป็นกลไกเชื่อมต่อการทำงานระหว่างภาครัฐ กับภาคประชาชนในแต่ละพื้นที่ มีการวิเคราะห์ปัญหาแบบองค์รวมแก้ไขปัญหาให้ตรง ความต้องการ บูรณาการทุกภาคส่วน และยึดหลักการพึ่งพาตนเอง

สรุป ในการวิจัยสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติดในพื้นที่ อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาตามมาตรการการป้องกันยา เสพติด ในแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565 (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1-28) โดยสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติด หมายถึง ความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรการตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565 ของสำนักยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของมาตรการตาม แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565 ที่ทำการ ปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร นำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันยาเสพติด จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน 2) การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม 3) การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชน

ในหัวข้อนี้ เป็นการกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของบทบาท

ความหมายและคำนิยามของบทบาท ได้มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายของไว้ได้น่าสนใจ ดังนี้

นันทิดา จันทร์ศิริ (2553, หน้า 11) บทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกตามความคิดหรือความคาดหวังของบุคคลที่มีต่อองค์กรหรือเมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่งตามสิทธิหน้าที่และสถานภาพที่สังคมกำหนดให้ ตามการรับรู้ของสมาชิกและสังคมนั้น ๆ

พลสุข สังข์รุ่ง (2554, หน้า 9) บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่จะต้องปฏิบัติตามโดยถูกกำหนดด้วยตำแหน่ง ให้บุคคลต้องกระทำตามสิทธิ อำนาจหน้าที่ที่ดำรงอยู่ ซึ่งพฤติกรรมที่จะต้องปฏิบัติจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสถานภาพของแต่ละบุคคลและชนิดของสังคมนั้น

ทัศนีย์ ฉ่ำพิรุณ (2554, หน้า 11) บทบาท หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่ถูกระบุหรือที่ถูกระบุโดยสังคมนั้น ๆ ก็ตาม ประพฤติปฏิบัติออกนอกกลุ่มนอกทางจากที่สังคมกำหนดหรือคาดหมายจากบุคคลนั้น ๆ ก็หมายถึงว่าอาจถูกเปลี่ยนตัวหรือไม่ให้แสดงบทบาทนั้นอีกเลย เพราะไม่ปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดหรืออาจเป็นเพราะการแสดงบทบาทไม่ตรงตามสถานภาพของตนเองนั้นนำมาซึ่งปัญหาให้กับตนเองครอบครัวและสังคมนั้นเอง

ดวงกมล กิ่งจำปา (2555, หน้า 12) บทบาท หมายถึง การแสดงออกพฤติกรรม และหน้าที่ที่ทุกคนแสดงออกมา หากการแสดงออกนั้นไม่เป็นไปตามบทบาทของคนนั้นแล้วอาจทำให้พฤติกรรมนั้นไม่เหมาะสม และอาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดีก็เป็นไปได้

ปรารธนา งามบรรหาร (2556, หน้า 34) บทบาท หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และสิทธิของบุคคลหรือคณะบุคคลตามความคาดหวังของตนเองหรือสังคมโดยต้องได้รับการยอมรับจากชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือที่กำหนดขึ้นและต้องเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมที่ได้กำหนดตำแหน่งในพื้นที่นั้น ๆ

ประเภทของบทบาท

นักวิชาการได้จำแนกบทบาทออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทตามอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทในอุดมคติที่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ระบุเป็นลายลักษณ์อักษร หรือมีตัวบทกฎหมาย ระเบียบกำหนดให้กระทำกิจกรรมในตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ (Broom and Selznick. 1973, p. 34 อ้างถึงใน ทิตยา สุวรรณชฎ, 2552, หน้า 9-10)

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Performed Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริง ซึ่งจะขึ้นกับการสังเคราะห์จาก ความเชื่อ ความหวัง การรับรู้ และประสบการณ์ของผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งทั้งยังต้องพิจารณาถึงความกดดัน ชัดจำกัด และโอกาสในแต่ละสังคม ในระยะเวลา นั้น ๆ ได้ (ทิตยา สุวรรณชฎ, 2552, หน้า 9-10)

3. บทบาทที่ควรปฏิบัติ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งเชื่อและหวังว่าควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับ แต่ยังไม่ได้กระทำซึ่งอาจจะไม่เหมือนบทบาทในอุดมคติ (ไม่มีอยู่ในระเบียบ, กฎหมาย) บทบาทที่กระทำจริง นอกจากนี้บทบาทที่ควรกระทำยังขึ้นกับความแตกต่างขององค์กร ความนึกคิด ประสบการณ์ และการรับรู้ของผู้ดำรงตำแหน่งของแต่ละคนด้วย (ทิตยา สุวรรณชฎ, 2552, หน้า 9-10) เป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้ทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง ดังนั้นเมื่ออยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกันไป และอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งด้วย

4. บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Role) หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ เช่น ข้อกำหนดที่ว่า พ่อ แม่ ต้องอบรมเลี้ยงดูลูก ๆ ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

5. บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Role) หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่คนอื่น (ผู้เกี่ยวข้อง) คาดหวังว่าผู้ที่อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ บทบาทที่ผู้รับ

การคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดก็ได้ เพราะบางคนอาจมีการคาดหวังมากหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่ตนได้รับทราบ

6. บทบาทตามอุดมคติของผู้อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Role) หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด และเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องใส่ใจปัญหาของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนดและอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้รับคาดหวัง

7. บทบาทที่เป็นจริง (Enacted Role) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของผู้อื่น ทั้งที่บทบาทนี้ ไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตนก็ได้ (สงวนศรี วิรัชชัย, 2552, หน้า 23-24)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาท (Role Theory)

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2547, หน้า 69-71) ได้สรุปเกี่ยวกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ดังนี้

1. ทฤษฎีของ Linton (Ralph Linton's Role Theory) กล่าวว่าบทบาท หมายถึง ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นตัวกำหนดบทบาทเช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างแก่ลูกศิษย์

2. ทฤษฎีของ Nadel (Nadel's Role Theory) กล่าวว่าบทบาท คือ ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท เช่น ครูต้องพูดเก่งหรือมีอารมณ์ขัน ส่วนประกอบที่มีผลล้าต้อบบทบาทและขาดไม่ได้ เช่นเป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้เป็นครูต้องสอนหนังสือ และส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภาโดยกำหนดเป็นสมการได้ ดังนี้

$$P = f(a, b, c, n)$$

กำหนดให้ P คือ บทบาท

a คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท

b คือ ส่วนประกอบที่มีผลต่อบทบาทและขาดไม่ได้

c คือ ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย

จากสมการอธิบายได้ว่า บทบาทจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลาย ๆ ส่วนอย่างน้อย 3 ส่วนขึ้นไป จนถึง n ส่วน

3. ทฤษฎีของ Homan (Homan's Role Theory) กล่าวว่าบทบาทของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตอนกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือ เพราะตำแหน่งเป็นครู ตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิต ภาคสมทบด้วย

4. ทฤษฎีของ Parson (Parson's Role Theory) กล่าวว่าบทบาทเป็นความสำคัญระหว่างมนุษย์ในสังคม ทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตน เช่น บุคคลที่มีเพื่อนมาก ก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

5. ทฤษฎีของ Merton (Merton's Role Theory) กล่าวว่าบทบาทของบุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและมีบทบาทควบคู่กันไปซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาททางสังคมที่เขาสังกัดอยู่ ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

6. ทฤษฎีของ Good (Good's Role Theory) กล่าวว่าบทบาท คือแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคล และบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้น ๆ

7. ทฤษฎีของ Guskin (Guskin's Role Theory) กล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนคือ ผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั้นเอง และทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่าง ๆ ในสังคมหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง

จากทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับสิทธิหน้าที่ทางสังคมที่ตนเองดำรงตำแหน่งหรือรับผิดชอบอยู่ ซึ่งเป็นข้อตกลงของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม บทบาทจะเปลี่ยนแปลงไปเสมอ ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่บุคคลนั้นดำรงอยู่

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น/ชุมชน

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง บุคคลในท้องถิ่นที่มีผู้คนเคารพนับถือไว้วางใจ หรือมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและการตัดสินใจของคนในท้องถิ่น หรือชุมชนนั้น ได้แก่ ผู้นำหมู่บ้านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน กรรมการหมู่บ้าน ครู พัฒนาการ บุคคลที่ชาวบ้านยกย่องนับถือ เป็นต้น ในชุมชนท้องถิ่นหนึ่ง ๆ นั้น สามารถจำแนกประเภทของผู้นำท้องถิ่นออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ (สรายุทธ ณะศรี, 2551, หน้า 10-11)

1. ผู้นำท้องถิ่นแบบเป็นทางการ (formal leadership structure) ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ผู้นำประเภทนี้มีตำแหน่งอำนาจหน้าที่ของทางราชการค้ำจุนอยู่ และประชาชนก็ตระหนักในฐานะของการเป็นผู้นำ ตำแหน่งเหล่านี้เป็นได้โดยการเลือกตั้ง แต่งตั้ง และประกาศเป็นทางการให้ทราบ ถ้าหากว่าบุคคลใดมีคุณสมบัติครบถ้วนตามต้องการ อาจจะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งหลาย ๆ ตำแหน่งในเวลาเดียวกัน ตำแหน่งฐานะความรับผิดชอบของผู้นำแบบเป็นทางการ จึงเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปในชุมชนและท้องถิ่น

2. ผู้นำแบบไม่เป็นทางการ (Informal Leadership Structure) ได้แก่ ผู้นำที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญเป็นพิเศษเกี่ยวกับอาชีพ หรือวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้นำแบบทางการ โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนปฏิบัติงานในทางวิชาการ เพื่อช่วยเหลืองานพัฒนาชุมชนในหมู่บ้าน ตำบลของตน ได้แก่ ผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้นำกลุ่มสตรี ผู้นำกลุ่มสันตนาการ ผู้นำกลุ่มเยาวชน และผู้นำทางศาสนาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งได้แก่ พระสงฆ์ หรือผู้มีความรู้เรื่องนี้โดยเฉพาะ

ผู้นำท้องถิ่นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาคั้งนี้ หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อ การยอมรับนับถือเชื่อฟังของประชาชน ซึ่งอาจเป็นผู้นำแบบทางการ หรือผู้นำตามธรรมชาติ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ พระสงฆ์ เป็นต้น

บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่สำคัญ ก็คือ บทบาทของฝ่ายปกครอง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มาจากการเลือกของประชาชนในตำบล หมู่บ้านโดยตรง การเข้าสู่ตำแหน่งนี้ถือว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนของประชาชนแต่หากจะพิจารณาจากบทบาท อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แล้ว จะ พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีฐานะเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเป็นตัวแทนของราชการนั่นเอง นอกจากนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมิฐานะเป็นผู้นำในทางสังคมหรือเป็นผู้นำชุมชนอีกด้วย ซึ่งอาจแยกพิจารณาบทบาททั้งสามประการได้ ดังนี้

1. บทบาทของการเป็นตัวแทนประชาชน

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่ประชาชนเลือกโดยตรง เมื่อเป็นเช่นนี้ฐานะของกำนันผู้ใหญ่บ้านย่อมเป็นเสมือนตัวแทนของประชาชน ซึ่งต้องเป็นผู้ดูแลทุกข์สุขและผลประโยชน์ของราษฎรในตำบลและหมู่บ้านที่รับผิดชอบ ดังนั้นเมื่อราษฎรในความ

ปกครองมีเรื่องเดือดร้อนต้องถือเป็นธุระให้ ในขณะที่เดียวกันเมื่อราษฎรประสงค์สิ่งใดจากทางราชการ เช่น ต้องการถนน สะพาน คูคลอง การช่วยเหลือราคาพืชผลทางการเกษตร ฯลฯ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านย่อมถือเป็นหน้าที่ที่ต้องนำความประสงค์ของราษฎร เสนอต่อทางราชการเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัจจุบันความเดือดร้อนของลูกบ้านนอกจากจะขอความช่วยเหลือจากทางราชการแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมักจะไปขอความช่วยเหลือจากทางราชการแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมักจะไปขอความช่วยเหลือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งอาจจะได้รับความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษรวดเร็วกว่าการขอของบประมาณจากทางราชการ ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับนักการเมือง จึงค่อนข้างใกล้ชิดและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. บทบาทของการเป็นตัวแทนของทางราชการ

บทบาทนี้เกิดขึ้นตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ซึ่งได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในด้านการปกครองการรักษาความสงบเรียบร้อย อำนาจหน้าที่ทางอาญา การจับกุมผู้กระทำความผิด การพัฒนาส่งเสริมอาชีพ ฯลฯ การกำหนดบทบาทดังกล่าว ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีฐานะเป็นตัวแทนของราชการส่วนภูมิภาคจะ พบว่า กฎหมายกำหนดอำนาจการบังคับบัญชาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านโดยให้ข้าราชการปกครอง ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เป็นผู้บังคับบัญชา สามารถให้คุณให้โทษแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ สิ่งเหล่านี้ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการและกลายเป็นจักรกลที่สำคัญของการปกครองในราชการส่วนภูมิภาคในที่สุด และจากข้อเท็จจริงจะปรากฏอยู่เสมอว่า ในการติดต่อระหว่างหน่วยราชการต่าง ๆ กับราษฎรในตำบล หมู่บ้านไม่ว่าเรื่องใด ๆ จะต้องอาศัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นสื่อกลางในการประสานงานทำความเข้าใจกับราษฎร

3. บทบาทของการเป็นผู้นำของชุมชน

เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานปกครอง มีอำนาจปกครองดูแลราษฎรในท้องที่ของตน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นผู้นำทางการแต่หากศึกษาพิจารณาจากข้อเท็จจริงและปรากฏการณ์ในสังคมแล้ว จะเห็นว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำทางธรรมชาติ มีฐานะและบทบาททางสังคมเด่นกว่าบุคคลอื่นในสังคมชนบท ดังนั้นโดยส่วนใหญ่นักแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะมีความประพฤติถูกทำนองครองธรรม เป็นผู้นำที่กล้าแสดงออกเพื่อปกป้องช่วยเหลือประชาชนลูกบ้านจึงแสดงความเคารพเชื่อถือนอกจากนี้

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงมีฐานะเป็นผู้นำทางสังคม บทบาทดังกล่าวนี้ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะเข้าไปติดต่อกับนักการเมือง ไม่ว่าจะในระลอกก่อนการเลือกตั้ง หรือภายหลังจากการเลือกตั้ง ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผล 2 ประการคือ

ประการแรก กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะตัวแทนประชาชนมีหน้าที่ช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่นของตน แต่การพัฒนาท้องถิ่นโดยเฉพาะด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน แหล่งน้ำ และการพัฒนาอาชีพ เฉพาะงบประมาณจากรายได้ของท้องถิ่นหรือส่วนราชการอื่น ย่อมไม่อาจตอบสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้ทันทั่วถึง ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมุ่งไปขอความช่วยเหลือจากนักการเมือง ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความผูกพันเชิงอุปถัมภ์ เป็นหนี้บุญคุณที่ต้องทดแทนซึ่งกันและกัน

ประการที่สอง ความเคารพนับถือของประชาชนที่มีต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองในแง่ที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเคารพนับถือนักการเมืองผู้ใด ประชาชนในฐานะลูกบ้านก็จะนิยมยกย่องนับถือนักการเมืองผู้นั้นด้วย

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำนั้น มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดก็เป็นบทบาทหน้าที่หลักสำคัญอย่างหนึ่งของผู้นำชุมชน เพราะลำพังหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง อย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้ ผู้นำชุมชนจึงมีหน้าที่ติดตาม สอดส่องความเคลื่อนไหว คอยรายงานปัญหาสถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้านให้กับหน่วยงานต้นสังกัดที่ว่าการอำเภอได้รับทราบ เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข ซึ่งบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้นำชุมชนในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565 (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1–28) ประกอบด้วย 1) การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย 2) การป้องกันยาเสพติด 3) การบำบัดรักษายาเสพติด และ 4) การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานราชการ ก็เช่นกันจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพราะมาตรการสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นสิ่งแรกที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ บทบาทของสถาบันทางสังคมไทยในระดับรากหญ้า ซึ่งประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน และสถาบันศาสนา เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนในสังคมไทยและต้องมีองค์ความรู้ทางวิชาการสนับสนุนการดำเนินงาน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดและให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้มากมายดังต่อไปนี้

จักรพงษ์ สงวนชม (2549, หน้า 24) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบกับการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

สุเมธ พุทธนันท์เมธา (2549, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การดำเนินการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด มาร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ เพื่อคอยให้คำแนะนำความคิด ให้เป็นจุดเชื่อมโยง อันจะนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานและชุมชน ทั้งนี้ทุกฝ่ายต้องสื่อสารแบบเปิดระดมความคิดเพราะชุมชนย่อมมีทรัพย์สินอันทรงคุณค่าแอบแฝงอยู่ ถ้าครูหรือผู้บริหารใช้โอกาสให้เป็นประโยชน์แล้วสิ่งที่ตามมามากมาย เช่น การเกิดความสามัคคี ประสิทธิภาพงานและเป็นการสร้างสรรค์ในการปกครองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในชุมชน

อรทัย ก๊กผล (2551, หน้า 17-18) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนด กฎเกณฑ์นโยบายกระบวนการบริหารและการตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมอย่างแท้จริงทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ โดยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด ไม่ใช่การจัดเวทีการมีส่วนร่วมเพียงครั้งเดียวตัวอย่างเช่น ในการแก้ไขปัญหายาของชุมชน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่ต้นจนจบ

วิชัย ภูโยธิน (2554, หน้า 108) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง สิทธิของประชาชนที่จะเข้ามาที่ส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบกับตัวประชาชน

อรทัย ก๊กผล และฉัตรระวี กิติโยดม (2555, หน้า 15-26) รายงานไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเริ่มตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังหมายถึงกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมก็คือการให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการหรือนโยบายรัฐและมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน โดยเงื่อนไขสำคัญของความร่วมมือต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจที่จะเข้าร่วม เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ รวมทั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค ประชาชน มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ และมีขีดความสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการสมัครใจเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของชุมชนตั้งแต่การค้นหาปัญหา การตัดสินใจวางแผนในกิจกรรมการร่วมดำเนินการตามแผน การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรมและการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาจากบทเรียนร่วมกันของกิจกรรมการพัฒนานั้น ๆ

รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

การที่องค์กรจะสามารถดำเนินงานได้อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น บุคคลและสมาชิกจะมีรูปแบบการมีส่วนร่วมดังที่นักวิชาการได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

อรพินท์ สพิชคชัย (2550, หน้า 1) ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วม

ของประชาชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งหากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไปจะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์โดยทั้ง 5 ขั้นตอนนั้น ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ สามารถให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
2. การมีส่วนร่วมในการเลือกและเสนอแนวทางเพื่อตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานติดตามตรวจสอบ
5. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์และเป็นเจ้าของนโยบายสาธารณะ

John M Cohen and Norman T. Uphoff Cohen and Uphoff (1980, pp.219–222) อ้างถึงใน ฤวิลาดี บุรีกุล, 2551, หน้า 5–8) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น
 - 1.1 การเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น
 - 1.2 การร่วมคิด และกำหนดแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น
 - 1.3 การร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม
 - 1.4 การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ
 - 2.1 การร่วมมือปรับปรุงระบบการบริหารงาน เพื่อดำเนินการในกิจกรรมโครงการของท้องถิ่น
 - 2.2 การมีสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัว เพื่อดำเนินการในกิจกรรมโครงการของท้องถิ่น
 - 2.3 การร่วมปฏิบัตินโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย
 - 2.4 การประสานขอความร่วมมือระหว่างประชาชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว

3.1 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในรูปแบบวัตถุสิ่งของ

3.2 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะของส่วนร่วม

3.3 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

4.1 การแต่งตั้งประชาชนเข้าเป็นกรรมการประเมินประสิทธิผลแผนงานหรือโครงการ

4.2 การควบคุม การตรวจสอบโดยประชาชน

จินตวิรั เกษมศุข (2554) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไปสามารถสรุปได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information)

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation)

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting)

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting)

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing)

3.3 การประชาพิจารณ์ (Public Hearing)

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

Sherry R. Arnstein (1969) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ถือเป็นอำนาจประเภทหนึ่งของประชาชนและเป็นกระบวนการการกระจายอำนาจ (Redistribution of power) โดยส่งเสริมให้ประชาชนผู้ไร้ซึ่งอำนาจ (The Have-nots) ที่มักไม่มีโอกาสถูกกีดกันหรือถูกแยกออกจากกระบวนการทางการเมืองและเศรษฐกิจทั้งหลายให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในกระบวนการดังกล่าว กล่าวคือ การมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์ให้ประชาชนไร้ซึ่งอำนาจสามารถกำหนดแนวทางในการรับรู้และแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การกำหนดเป้าหมายและนโยบายสาธารณะ การจัดสรร-ใช้จ่ายรายได้ภาษีอากร การดำเนินงานกิจกรรมและ

โครงการต่าง ๆ และการเปิดเผยและการกระจายผลประโยชน์ ทั้งนี้ ตามแนวคิดดังกล่าว ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถแบ่งออกได้เป็นทั้งหมด 8 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. ระดับการจัดการได้ (Manipulation) กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการตรวจสอบ ฯลฯ เปรียบเสมือน “ตรายาง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างหรือแสวงหาการสนับสนุน แทนที่จะเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ลำดับขั้นต่ำสุดของขั้นบันไดแห่งการมีส่วนร่วมนี้แสดงถึงการปิดเปิดของการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนกลายเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือนโยบายของผู้มีอำนาจ
2. ระดับการบำบัดรักษา (Therapy) จากการทดลองพฤติกรรมกลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ความไร้ซึ่งอำนาจ (The Powerless) เปรียบเสมือนความเจ็บป่วยทางจิตใจ ภายใต้สมมติฐานนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเข้มข้นจึงไม่เป็นสาเหตุของความเจ็บป่วยแต่อย่างใด
3. ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (Informing) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบและทางเลือกนโยบายต่าง ๆ แก่ประชาชนถือเป็นครั้งแรกของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม จุดเด่นของการมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การไหลข้อมูลทางเดียว (One Way Flow Information) และมีได้มีช่องทางสำหรับการตอบสนองความต้องการหรือการให้อำนาจแก่ประชาชนในการต่อรองแต่อย่างใด ดังนั้นข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับมักอยู่ ณ ขั้นตอนท้ายสุดของการวางแผน แล้วประชาชนแทบไม่มีโอกาสในการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมและโครงการที่ถูกออกแบบมาและเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารดังกล่าว ได้แก่ สื่อสารมวลชน เอกสารสรุปแผนงาน/โครงการ โปสเตอร์และการให้ข้อมูลตามการร้องขอต่าง ๆ
4. ระดับการปรึกษาหารือ (Consultation) การชักชวนให้ประชาชนออกมาแสดงความคิดเห็น เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมชุมชน การทำประชาพิจารณ์ ฯลฯ กิจกรรมดังกล่าวเป็นวิธีการพยายามดึงดูดประชาชนให้มาเข้าร่วมและปริมาณการมีส่วนร่วม ยังสามารถวัดผลออกเป็นเชิงปริมาณได้ เช่น จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมการประชุม จำนวนเอกสารที่แจกออกไป จำนวนแบบสอบถามที่ประชาชนตอบ ฯลฯ
5. ระดับการปลอบใจ (Placation) ประชาชนเริ่มที่จะมีอิทธิพล แต่ยังคงอยู่ภายใต้สภาวะของการทำให้ประชาชนตระหนักถึงความชอบธรรมของภาครัฐ (Tokenism) กล่าวคือ ประชาชนสามารถให้คำปรึกษาหรือเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนได้อย่างไม่มี

ขอบเขตแต่การตัดสินใจในขั้นสุดท้ายยังเป็นดุลยพินิจของผู้มีอำนาจที่สามารถนำเอาคำปรึกษาหรือคำแนะนำของประชาชนมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้โอกาสที่ประชาชนจะได้รับการปลอบใจขึ้นอยู่กับ

1) คุณภาพความช่วยเหลือทางเทคนิคระหว่างที่ประชาชนจัดลำดับนโยบาย (Policy Prioritization)

2) ระดับการรวมตัวกันของกลุ่มประชาชนเพื่อกดดันให้ผู้มีอำนาจรับฟังและตัดสินใจตามการจัดลำดับความสำคัญของนโยบายที่พวกเขาได้เสนอให้ไป

6. ระดับความร่วมมือ (Partnership) อำนาจถูกจัดสรรผ่านการต่อรองระหว่างประชาชนกับผู้มีอำนาจ ทั้งสองฝ่ายมีความรับผิดชอบในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน ภายใต้รูปแบบของคณะกรรมการนโยบายร่วม (Joint Policy Boards) คณะกรรมการวางแผน รวมทั้งคณะกรรมการแก้ไขความขัดแย้งต่าง ๆ

7. ระดับอำนาจการเป็นตัวแทน (Delegated Power) ประชาชนสามารถมีบทบาทในการตัดสินใจวางแผนและดำเนินการตามแผนงานต่าง ๆ ได้ประกันถึงการรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) โดยภาครัฐซึ่งจะป้องกันมิให้เกิดการตัดสินใจในนโยบายของรัฐแตกต่างไปจากความคิดเห็นร่วมกันของประชาชนและภาครัฐ ที่เกิดจากการต่อรองกับประชาชนระหว่างกัน การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถที่จะตอบสนองปัญหาหรือความต้องการของประชาชนในแต่เนิ่น ๆ ไม่รอให้ถึงกระบวนการตรวจสอบหรือติดตามผลนโยบายแต่อย่างใด

8. ระดับการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) ประชาชนได้รับการประกันว่านโยบายและการบริหารแผนงานหรือโครงการใด ๆ ก็ตามที่ตนมีส่วนร่วมนั้นจะเป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการอย่างแท้จริง รวมทั้งยังสามารถต่อรองข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและไม่มีใครสามารถมาเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดเหล่านั้นได้ภายหลัง

Cohen (1996) อ้างถึงใน จินตวีร์ เกษมศุข, 2559, หน้า 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในงานพัฒนา สามารถกระทำได้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในเชิงการกระทำ โดยที่สมาชิกในชุมชนได้อุทิศแรงกายในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. การมีส่วนร่วมในเชิงเงินงบประมาณ โดยที่สมาชิกในชุมชนได้อุทิศเงินให้การดำเนินกิจกรรมของชุมชน

3. การมีส่วนร่วมในเชิงความรับผิดชอบ โดยมีการกระจายภารกิจ และความรับผิดชอบให้แก่สมาชิกในชุมชน

4. การมีส่วนร่วมในเชิงการตัดสินใจ โดยให้สมาชิกในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้กับสมาชิกชุมชนอีกด้วย

นอกจากนี้ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ยังได้ถูกนำเสนอผ่านหลักการ 6 Cs ประกอบไปด้วย (Singhal, 2001 อ้างถึงใน จินตวีร์ เกษมศุข, 2559, หน้า 12-13)

1. Co-operation การร่วมมือของคนในท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนก็ตามต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคนในท้องถิ่นนั้น เป็นสำคัญ การพัฒนาจึงจะประสบความสำเร็จ

2. Compliance การยินยอมทำงานเพื่อคนในท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายภารกิจหรือหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นต้องยินยอมที่ทำงานเพื่อท้องถิ่นของตนอย่างเต็มที่

3. Consultation การให้คำปรึกษา หมายถึง การสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้คำปรึกษาอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งการปรึกษาหารือถือเป็นกระบวนการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยกระบวนการดังกล่าวนี้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) และการสื่อสารในแนวราบ (Horizontal Communication)

4. Cooperation การให้ความร่วมมือ หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชน และบุคคลภายนอกทำงานร่วมกันเพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาอย่างเหมาะสม

5. Co-learning การเรียนรู้ร่วมกัน หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชน และบุคคลภายนอกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน อันจะนำไปสู่การทำงานเป็นทีม

6. Collective Action การลงมือกระทำร่วมกัน หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชนเป็นผู้กำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชนของตนและขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติด้วยตนเอง

International Fund for Agricultural Development (2001) หรือเรียกว่า IFAD ซึ่งเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาการเกษตรระหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีพันธกิจเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ยากจนในชนบทเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 8 ระดับนั้น ซึ่งชั้นรับฟังความคิดเห็นสอดคล้องอยู่ในระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมโดยให้คำปรึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบเฉยเมย (Passive participation) เป็นการมีส่วนร่วมในลักษณะที่ประชาชนมีส่วนร่วมเพียงแต่ถูกบอกเล่าว่ามีอะไรเกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้น ไม่รับฟังการตอบสนองจากประชาชน

2. การมีส่วนร่วมในการให้ข่าวสาร (Participation in information giving) ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตอบคำถามที่มาจากเจ้าหน้าที่หรือนักวิจัยโดยใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจหรือแนวทางอื่น ๆ ประชาชนไม่มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้

3. การมีส่วนร่วมโดยให้คำปรึกษา (Participation by consultation) ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะที่ถูกปรึกษาโดยที่บุคคลภายนอกรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ จากประชาชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐอาจนำความคิดเห็นที่ได้มาจากประชาชน เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนหรือตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาต่อไป การมีส่วนร่วมในลักษณะเช่นนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ตกอยู่ภายใต้ข้อผูกพันที่จะทำตามความเห็นของประชาชน

4. การมีส่วนร่วมด้วยสิ่งจูงใจทางวัตถุ (Participation for material incentives) เป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมผ่านการนำทรัพยากรต่าง ๆ มาจูงใจ เช่น การให้ค่าจ้างหรือการให้อุปกรณ์ที่นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ

5. การมีส่วนร่วมเชิงหน้าที่ (Functional participation) ประชาชนมีส่วนร่วมโดยหน่วยงานภายนอกมาช่วยก่อตั้งกลุ่มให้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานภายนอกต้องการโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่หรือตามกฎหมายที่กำหนดไว้

6. การมีส่วนร่วมเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interactive participation) เป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ซึ่งนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการและช่วยก่อตั้งสถาบันใหม่ ๆ ในท้องถิ่นหรือเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันที่มีอยู่ มีการนำบุคคลที่มีความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาทำงานร่วมกัน

7. การระดมตน (self-mobilization) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยที่ไม่ขึ้นกับสถาบันหรือองค์กรภายนอก ประชาชนมีการติดต่อสื่อสารกับภายนอกเพื่อ

นำมาซึ่งการได้มาทรัพยากรต่าง ๆ และคำแนะนำทางวิชาการที่ตนจำเป็น แต่ประชาชนยังสามารถระดมความคิดริเริ่มของตนเอง ตลอดจนควบคุมวิธีใช้ทรัพยากรและการทำงานร่วมกันเอง

8. การเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง (catalyzing change) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สมาชิกในชุมชนมีส่วนผลักดันให้คนอื่น ๆ ในชุมชนริเริ่มการเปลี่ยนแปลงกันเอง โดยเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักสำคัญ

International Association of Participation (2006) หรือเรียกว่า IAP2 คือ สมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้กล่าวถึงตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยนำเสนอการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ชั้น ซึ่งเป็นตามหลักการเดียวกับของ Amstein คือ ยิ่งสูงขึ้นยิ่งสะท้อนอำนาจและอิทธิพลของประชาชนในการบริหารหรือตัดสินใจมากขึ้นด้วย จำแนกได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน เป็นชั้นที่ให้บทบาทกับประชาชนสูงที่สุดเพราะให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการตามผลการตัดสินใจนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในชั้นนี้ที่เรารู้จักกันดีคือ การลงประชามติ หรือสภาเมือง การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้สะท้อนความยินยอมพร้อมใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการยอมรับอำนาจการตัดสินใจของประชาชนหรือชุมชน อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในระดับนี้ องค์กรส่วนท้องถิ่นต้องมีกระบวนการเสริมความสามารถของประชาชนให้สามารถตัดสินใจด้วยตัวเอง เช่น ข้อมูลที่ครอบคลุมเพียงพอ การเสริมทักษะให้ประชาชนวิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาที่มีคุณภาพการใช้ การมีส่วนร่วมในระดับนี้สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของประชาชนในระดับสูง

2. การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ เป็นการให้บทบาทของประชาชนในระดับสูงโดยประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจ ฉะนั้นความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในการตัดสินใจค่อนข้างสูง รูปแบบการมีส่วนร่วมในชั้นนี้ เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน และคณะที่ปรึกษาฝ่ายประชาชน ผลการตัดสินใจที่ออกมาเป็นผลการตัดสินใจร่วมกัน เชื่อว่าจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคมเพราะประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรตัดสินใจด้วยไม่ใช่เพียงให้ความคิดเห็นต่อองค์กร

3. การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท เป็นลักษณะการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

และข้อมูลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนอย่างจริงจังและมีจุดมุ่งหมายชัดเจน ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในทางเลือกต่าง ๆ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนขั้นนี้ใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมในระดับการร่วมมือ เพียงแต่รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบร่วมมือมีลักษณะเป็นกิจกรรมถาวรมากกว่าการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ อำนาจการตัดสินใจสุดท้ายยังเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเข้มข้น ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ใช้มาก อาทิการประชุมเชิงปฏิบัติการตั้งคณะทำงานภาคประชาชน เป็นต้น

4. การมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็น เป็นลักษณะการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจ ดังนั้น ประชาชนมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข้อมูล การตัดสินใจเป็นบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ เทคนิคการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมสาธารณะ ปัจจุบันนี้กฎหมายส่วนใหญ่ มักกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐจัดการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างน้อยในระดับการรับฟังความคิดเห็น

5. การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุดบทบาทของประชาชนน้อยมากเพียงแต่รับทราบที่เกิดอะไรที่ไหน ปัจจุบันการที่ภาครัฐตัดสินใจในเรื่องที่กระทบประชาชน และแจ้งให้ประชาชนทราบสะท้อนความล้ำสมัยในการบริหารงาน ในขณะที่เดียวกันจำเป็นต้องตระหนักว่า ไม่ว่าจะเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นใด การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก แต่ต้องไม่ใช่การให้ข้อมูลลักษณะประชาสัมพันธ์โดยให้มองแต่ด้านดีเท่านั้น หัวใจสำคัญคือการให้ข้อเท็จจริง และตัดสินใจแสดงความคิดเห็นอย่างมีคุณภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่ องค์กรประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการรวมตัวกันเองเป็นกลุ่มขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด เพื่อร่วมทำประโยชน์ต่อส่วนร่วมหรือสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการหรือองค์กรเอกชน เช่น ลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มออมทรัพย์ องค์กรประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เป็นองค์กรที่ประชาชนทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียน หรือตามที่กฎหมายบัญญัติบทบาทหน้าที่ไว้ เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล องค์กรบริหารส่วนตำบล และตัวแทนบุคคลหรือตัวแทนองค์กรเอกชน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการประสานงานในกิจกรรมของรัฐบาล ส่วนขั้นตอนการมีส่วนร่วมในงานวิจัยเรื่องนี้ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร

- 2) การมีส่วนร่วมในขั้นรับฟังความคิดเห็น 3) การมีส่วนร่วมในขั้นเข้ามาบีบบทบาท
4) การมีส่วนร่วมในขั้นสร้างความร่วมมือ และ 5) การมีส่วนร่วมในขั้นเสริมอำนาจ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่กำหนดจะมากหรือน้อยขึ้นกับปัจจัยหลายประการได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนะปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยตัวบุคคลถือเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง
2. การมีส่วนร่วมโดยองค์การจัดตั้งของประชาชนอาจถือเป็นการส่วนตัวโดยตรง
ได้อีกวิธีการหนึ่ง

3. การมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทนที่มีลักษณะทั่วไปถือเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมที่แท้จริงต้องเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงเท่านั้น

วรวิฑูลี พลະบุตร (2548, หน้า 11) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วย

1. มีความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางนโยบายหรือวางแผน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อขจัดและแก้ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
6. การลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุมติดตามประเมินผล และบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไป ทั้งโดยเอกชนและรัฐให้ให้ประโยชน์ได้ตลอดกาล

วรวิฑูลี พลະบุตร (2548, หน้า 7) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของบุคคลและกลุ่มบุคคล
2. ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของบุคคลและกลุ่มบุคคล

3. ต้องส่งเสริมปกป้องและรักษาเป้าหมายของบุคคลและกลุ่มบุคคล
 4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติหรือธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล บางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
 5. ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน
 6. การมองแต่ตัวเองบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ
 7. การบีบบังคับบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ
 8. นิสัยและประเพณีบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเรามีนิสัยชอบกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ
 9. โอกาสบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคมโดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้มา
 10. ความสามารถบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น
 11. การสนับสนุนบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขาารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำการเช่นนั้น
- สรุป จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมมือ ร่วมปรึกษา วางแผน ดำเนินการพัฒนา ทำกิจกรรม ร่วมรับรู้เสนอความเห็นในการตัดสินใจ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมติดตามตรวจสอบโดยเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ตามแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย
- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
 - 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
 - และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

บริบทอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ท้องที่อำเภอบ้านม่วง เดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอวานรนิวาส ทางราชการได้แบ่งพื้นที่การปกครองออกมาตั้งเป็น กิ่งอำเภอบ้านม่วง ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2511 โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 19 มีนาคม ปีเดียวกัน และต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็น อำเภอบ้านม่วง ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน ปีเดียวกัน

วันที่ 19 มีนาคม 2511 แยกพื้นที่ตำบลมลาย ตำบลม่วง และตำบลดงหม้อทอง อำเภอวานรนิวาส มาตั้งเป็น กิ่งอำเภอบ้านม่วง ขึ้นกับอำเภอวานรนิวาส

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2514 ยกฐานะจากกิ่งอำเภอบ้านม่วง อำเภอวานรนิวาส เป็น อำเภอบ้านม่วง

วันที่ 23 กันยายน 2518 ตั้งตำบลดงเหนือ แยกออกจากตำบลดงหม้อทอง

วันที่ 27 ธันวาคม 2520 จัดตั้งสุขาภิบาลบ้านม่วง ในท้องที่บางส่วนของหมู่ที่ 1, 2 และ 3 ตำบลม่วง

วันที่ 14 ตุลาคม 2523 ตั้งตำบลดงหม้อทองใต้ แยกออกจากตำบลดงหม้อทอง

วันที่ 2 สิงหาคม 2526 ตั้งตำบลห้วยหลัว แยกออกจากตำบลมลาย

วันที่ 30 มิถุนายน 2530 ตั้งตำบลโนนสะอาด แยกออกจากตำบลม่วง

วันที่ 7 พฤศจิกายน 2532 ตั้งตำบลหนองกวาง แยกออกจากตำบลมลาย และตั้งตำบลบ่อแก้ว แยกออกจากตำบลม่วง

วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ยกฐานะจากสุขาภิบาลบ้านม่วง เป็นเทศบาลตำบลบ้านม่วง

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอบ้านม่วงตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือสุดของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอโซ่พิสัยและอำเภอพรเจริญ (จังหวัดบึงกาฬ)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอพรเจริญ (จังหวัดบึงกาฬ) และอำเภอ

คำตากล้า

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอวานรนิวาสและอำเภอเจริญศิลป์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านดุง (จังหวัดอุดรธานี) และอำเภอเฝ้าไร่ (จังหวัดหนองคาย)

การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอบ้านม่วงแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 9 ตำบล 98 หมู่บ้าน ได้แก่

1) ตำบลม่วง	จำนวน 11 หมู่บ้าน
2) ตำบลมาย	จำนวน 10 หมู่บ้าน
3) ตำบลดงหม้อทอง	จำนวน 11 หมู่บ้าน
4) ตำบลดงเหนือ	จำนวน 12 หมู่บ้าน
5) ตำบลดงหม้อทองใต้	จำนวน 10 หมู่บ้าน
6) ตำบลห้วยหลัว	จำนวน 9 หมู่บ้าน
7) ตำบลโนนสะอาด	จำนวน 10 หมู่บ้าน
8) ตำบลหนองกั้ง	จำนวน 11 หมู่บ้าน
9) ตำบลบ่อแก้ว	จำนวน 14 หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอบ้านม่วงประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลบ้านม่วง ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลม่วง
2. เทศบาลตำบลห้วยหลัว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลห้วยหลัวทั้งตำบล
3. องค์การบริหารส่วนตำบลม่วง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลม่วง (นอกเขตเทศบาลตำบลบ้านม่วง)
4. องค์การบริหารส่วนตำบลมาย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลมายทั้งตำบล
5. องค์การบริหารส่วนตำบลดงหม้อทอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลดงหม้อทองทั้งตำบล
6. องค์การบริหารส่วนตำบลดงเหนือ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลดงเหนือทั้งตำบล
7. องค์การบริหารส่วนตำบลดงหม้อทองใต้ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลดงหม้อทองใต้ทั้งตำบล
8. องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโนนสะอาดทั้งตำบล

9. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกว้าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองกว้างทั้งตำบล

10. องค์การบริหารส่วนตำบลปอแก้ว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลปอแก้วทั้งตำบล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

พัฒนัธรร ตันติเวชยานนท์ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน การวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพการนำ นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนรวม 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างควมยั่งยืนใน การแก้ไขปัญหาระยะยาว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการลดความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติด และด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ตามลำดับ โดยด้านการสร้างควมยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาระยะยาวได้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐอย่างจำกัด 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายการป้องกัน และ ปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มี 6 ปัจจัย เรียงตาม สัมประสิทธิ์ถดถอยบางส่วนจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) การแก้ไขปัญห ผู้เสพ/ผู้ติด (2) การปราบปราม/บังคับใช้กฎหมาย (3) การสร้างภูมิคุ้มกัน/ป้องกัน (4) การบริหารจัดการ (5) การร่วมมือระหว่างประเทศ และ (6) นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยทั้ง 6 ปัจจัย ดังกล่าว สามารถ อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการนำนโยบายการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้ร้อยละ 78.20 3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย แนวทางสำคัญ 8 ประการ คือ (1) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน อย่างต่อเนื่อง ในการป้องกันยาเสพติดผ่านสื่อมวลชนและสื่อทุกรูปแบบ (2) การจัดสรร งบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเพียงพอ โดยการเพิ่มงบประมาณ ในการดำเนินงานให้แก่

หน่วยปฏิบัติอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง (3) การลดจำนวนผู้เสพยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยการค้นหาผู้เสพยาเสพติด เพื่อให้เข้ารับการบำบัดรักษาในทุกกระบวน และจัดตั้งสถานบำบัดรักษาอย่างเพียงพอ (4) การแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศ โดยการร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในทุกด้าน เพื่อสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดข้ามประเทศ (5) การจับกุมและลงโทษตามกฎหมายอย่างเด็ดขาด โดยการเร่งรัดจับกุมผู้กระทำความผิดและลงโทษในอัตราโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในชั้นสูง (6) การบริหารแบบ บูรณาการ โดยการระดมสรรพกำลังเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเป็นเอกภาพและต่อเนื่อง (7) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดแก่ประชาชนทั่วไป รวมถึงนักเรียนนักศึกษาในโรงเรียนและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ (8) การปฏิบัติตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง โดยการนำนโยบายด้านยาเสพติดของรัฐบาลไปปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและสามารถ ควบคุมสถานการณ์ของยาเสพติดได้อย่างได้ผล

ชนภรณ์ สังสนา (2559) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในบ้านคลองม่วงเหนือ หมู่ที่ 3 ตำบลลำพญา กลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษา พบว่า 1) ประชาชนในบ้านคลองม่วงเหนือ หมู่ที่ 3 ตำบลลำพญา กลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันยาเสพติดกับด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย และด้านการบำบัดรักษายาเสพติดกับด้านการปราบปรามยาเสพติด อยู่ในระดับน้อยที่สุด

กษมา วรรณโร (2561) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอมะลิลา จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย พบว่าปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลร่วมในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของ

แผ่นดินสูงถึงร้อยละ 78.10 ผลการศึกษา ยังพบว่าระดับความสำเร็จในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบ้านคลองทรายอยู่ในระดับมาก

กิตติยา รินเพ็ง (2561) ที่ได้ทำการศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายในหมู่บ้าน/ชุมชน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี ภาพรวม มีบทบาทอยู่ในระดับ ปานกลาง และปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่า ปริมาณงานของผู้นำชุมชนมีจำนวนมากทำให้ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สามารถทำได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนบางส่วนขาดความตระหนักถึงโทษภัยยาเสพติด และขาดความ รับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม เนื่องจากไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหายาเสพติด อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีอยู่อย่างจำกัดและมี ผู้นำชุมชนบางส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด

จิรเดช กมลเพชร (2561) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านตามแนวชายแดนในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัด เชียงราย (ศึกษาเฉพาะพื้นที่ชายแดนประเทศไทย-เมียนมา) พบว่า สถานการณ์ยาเสพติด ในพื้นที่ชายแดนด้านจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงรายมีความรุนแรงมาต่อเนื่องนับ 20 ปี โดยเฉพาะห้วงปี 2560-2561 นั้นถือว่ามีความรุนแรงมากขึ้นโดยรัฐบาลไทย ได้กำหนดให้การแก้ปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อผนึกกำลังทุกภาคส่วนให้ร่วม ในการแก้ไขปัญหายา โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินการที่ผ่านมา ยังพบว่าในหมู่บ้านชุมชนตามแนวชายแดนหลายหมู่บ้านก็ยังเป็นพื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อ ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นกับหมู่บ้าน, เพื่อทราบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหายาเสพติดของประชาชนและเพื่อทราบรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติดของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดชายแดนประเทศเมียนมา เฉพาะพื้นที่อำเภอชายแดนของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย เท่านั้นโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในพื้นที่ชายแดนส่วนใหญ่ ยังคงมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด อาทิเช่นทัศนคติของประชาชนบางส่วน ที่ยังวางเฉยหรือไม่อยากให้ความร่วมมือกับภาครัฐ, ความแตกต่างของภาษาในแต่ละท้องถิ่นทำให้เป็นข้อจำกัดของการรับรู้ข่าวสาร, สภาพภูมิประเทศที่ยากลำบาก รวมถึงข้อจำกัดของกลไกการบริหารงานและตัวเจ้าหน้าที่ของภาครัฐด้วย ทั้งนี้ในการวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะ ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ 2 ประเด็น ได้แก่ 1. การให้ความสำคัญกับกลไก ของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอและตำบล เป็นกลไกหลัก โดยให้มีเอกภาพในการดำเนินการ, ให้มีการจัดเฉพาะกิจ, มีอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะอย่างเดี่ยวให้ได้รับสิทธิการปฏิบัติงาน เช่น ให้บรรจุในโครงสร้างสายงาน กอ.รมน. เป็นต้น 2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละพื้นที่ย่อมแตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ โดยการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาเสพติด ต้องเริ่มตั้งแต่กลไกระดับตำบล/หมู่บ้านทั้งนี้ รูปแบบกิจกรรมควรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตวิถีชนเผ่าหรือวิถีชุมชนควบคู่ไปกับโครงการพัฒนาทางเลือกหรือการส่งเสริมอาชีพทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนด้วย โดยเงื่อนไขสำคัญคือการดำเนินงานต้องอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

พีรพัฒน์ แสนสุข (2561) ได้ทำการศึกษา บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจภูธรบึงสามพัน

พัน ยศพันตำรวจโท ยศพันตำรวจโท ยศดาบตำรวจผู้บังคับหมู่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 3 คน (2) ผู้นำชุมชนในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 คน (3) เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงสามพัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงสามพัน จำนวน 2 คน (4) ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาใช้เป็นแบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษา พบว่า บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีดังนี้ (1) การแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด และการป้องกันโดยการสุ่มตรวจกลุ่มเสี่ยง รวมถึงการป้องกันผู้ค้าและผู้ติดยาเสพติดทั้งที่เป็นนักเรียนและบุคคลภายนอกเพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา (2) การแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการให้ความรู้และการปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้ร่วมกันในการป้องกันไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชน (3) จัดตั้งจุดตรวจสิ่งผิดกฎหมายและตรวจประสานงานทางคมนาคมในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการป้องกันบุคคลที่พกพาสิ่งผิดกฎหมายรวมถึงยาเสพติด และดำเนินคดีกับผู้ที่ยกพาสิ่งผิดกฎหมายและผู้ที่ยกพาเสพติด (4) สสำรวจเป้าหมายและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อแยกเป้าหมายให้เป็นระดับอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการดำเนินการป้องกันอย่างเด็ดขาด (5) การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชนในการร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดเป็นการปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังเป็นหูเป็นตาให้แก่สังคม ชุมชน ในการป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีแนวทางในการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล โดยกำหนดแผนป้องกันยาเสพติด ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือ นำผู้กระทำผิดทั้งผู้ที่ยกพาเสพติด ผู้ที่ค้ายาเสพติดและผู้ผลิตยาเสพติด มาบำบัดและลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมให้สำเร็จ ควบคุมปัญหาเสพติดไม่ให้ขยายตัวขึ้นเพื่อความสงบสุขของประชาชนในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบล

บึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ (1) งบประมาณไม่เพียงพอและมีความล่าช้าในการเบิกงบประมาณทำให้ไม่คล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ (2) เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ (3) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางส่วนยังขาดทักษะในด้านการป้องกันและความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและวิธีการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (4) ผู้ค้ายาเสพติดมักเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลหรือผู้ค้ายาเสพติดมักเป็นผู้ที่มีอิทธิพล ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความยากลำบากมากขึ้น (5) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุจริตประพฤติมิชอบ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางส่วนรับสินบนช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับผู้ค้ายาเสพติดรวมถึงการไม่ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในคดียาเสพติด

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการแก้ไขป้องกันปัญหา ยาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีดังนี้ (1) การแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอและมีความล่าช้าในการเบิกงบประมาณ โดยการขอความสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางโดยตรงในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหายาเสพติด รวมถึงลดขั้นตอน ในการเบิกงบประมาณ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ (2) การแก้ไข ปัญหา และอุปสรรคในเรื่องเครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ โดยการขอความสนับสนุนจาก ส่วนกลางโดยตรงในการจัดสรรอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น อุปกรณ์เทคโนโลยีที่มีประโยชน์ต่องานด้านการป้องกันที่มีประสิทธิภาพมีความ ทันสมัย (3) การแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของผู้นำชุมชนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง บางส่วนที่ยังขาดทักษะในด้านการป้องกันและความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือวิธีการปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับยุทธวิธีในด้านการ ป้องกันร่วมกันและอบรมในเรื่องกฎหมายและวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด (4) การแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของผู้ค้ายาเสพติดมักเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล โดยผู้บังคับบัญชาควรให้ความมั่นใจกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการดำเนินการอย่างเด็ดขาด ของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลทางการเมือง และไม่รับสินบนใด ๆ ทั้งสิ้น รวมถึงการปกป้องผู้ใต้บังคับบัญชาจากอำนาจทางการเมือง ของผู้มีอิทธิพล (5) การแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุจริต ประพฤติมิชอบ ควรมีบทลงโทษที่รุนแรงมากขึ้นกับเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตประพฤติมิชอบ และไม่ให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่ประพฤติผิดดังกล่าวทุกกรณี รวมถึงการร่วมกัน

เป็นเหตุเป็นตาทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
ทุจริตประพฤติมิชอบ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา มีดังนี้ 1) ด้านงบประมาณ ควรขอความ
สนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางโดยตรง เพื่อจัดสรรงบประมาณให้แก่เจ้าหน้าที่ที่
เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันให้เพียงพอ และเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติ
หน้าที่ 2) ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ ควรขอสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง
ในการจัดซื้อเครื่องมือที่มีความทันสมัยมีประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
และพาหนะที่มีคุณภาพสูง และอุปกรณ์ทุกชนิดที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่
3) ด้านผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดทักษะและความรู้ ควรมีการจัดฝึกอบรม
ร่วมกันในด้านทักษะในการป้องกัน ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในด้านยาเสพติด และวิธี
ปฏิบัติในการดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 4) ผู้ค้ายาเสพติดมักเกี่ยวข้องกับผู้มี
อิทธิพล ในยุคปัจจุบันมีหลายช่องทางในการเปิดโปงและตรวจสอบผู้ที่มีอิทธิพล เช่น
สื่อ Social ต่าง ๆ และนโยบายของนายกรัฐมนตรีปัจจุบัน พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา
มีนโยบายในการป้องกันผู้ที่มีอิทธิพลอย่างเต็มที่ และเปิดช่องทางในการร้องเรียน รวมถึง
เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีจิตสำนึกสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เห็นแก่สินบน และไม่ควรถ
เกรงกลัวต่ออำนาจอิทธิพลทางการเมืองหรืออำนาจอิทธิพลทางใด ๆ 5) เจ้าหน้าที่
ที่เกี่ยวข้องทุจริตประพฤติมิชอบ ควรมีการเพิ่มบทลงโทษกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหาก
ทุจริตประพฤติมิชอบ หากมีการตรวจสอบว่ามีความผิดจริง ควรที่จะมีบทลงโทษให้หนัก
มากให้ออกจากราชการ และไม่ควรถูกให้ความช่วยเหลือแก่กันโดยการสั่งให้ย้ายไปปฏิบัติ
หน้าที่ในเขตพื้นที่อื่น 6) กำลังใจของผู้นำชุมชนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาควรให้
กำลังใจ และให้ความสนใจในสภาพความเป็นอยู่ สภาพการปฏิบัติงาน สวัสดิการ และ
จิตใจของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ รวมถึงปกป้องเจ้าหน้าที่
จากอำนาจทางการเมือง อำนาจผู้ที่มีอิทธิพล เพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานต้องเสีย
กำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นการสร้างหลักประกันและความมั่นใจให้กับเจ้าหน้าที่ให้ม
ีความเชื่อมั่น มั่นใจ และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ (7) ผู้นำชุมชนและประชาชน
ในชุมชนทั้ง 10 ชุมชนในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรให้
ความใส่ใจดูแลบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
และคนในชุมชนของตนในการเฝ้าระวังมิให้มีผู้เสพยาเสพติด ผู้ค้ายาเสพติด และป้องกัน
ไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของตน ครูอาจารย์ควรใส่ใจในพฤติกรรม

ของลูกศิษย์ให้มากขึ้น หากบุคคลใดหรือกลุ่มใดมีความเสี่ยง ควรที่จะดูแลและให้คำปรึกษา ไม่ให้กลุ่มหรือบุคคลเหล่านั้นหลงผิดไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้

สืบทำรวจตรีสราวุธ อุทธิยัง (2562) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติในอำเภอปง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติที่บรรลุเป้าหมายตามกำหนดจากหน่วยงาน ยุทธศาสตร์หลักด้านยาเสพติด มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุดรวม 3 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการลดความรุนแรงของปัญหายาเสพติด โดยมีผลการป้องกันและปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิด สามารถยับยั้งการผลิต การนำเข้า การส่งออก และการค้าภายในพื้นที่อำเภอปง จังหวัดพะเยาได้ (2) ด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน โดยมีผลการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่งผลให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อส่วนราชการ (3) ด้านการสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาระยะยาวที่สามารถดำเนินการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับประชาชนทั่วไปได้ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในอำเภอปง จังหวัดพะเยา รวม 11 ปัจจัยมีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในอำเภอปง จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านนโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ (2) ด้านนโยบายสามารถวัดผลได้ และอยู่ในระดับมากที่สุด 9 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านความชัดเจนของนโยบาย (2) ด้านความเข้าใจในนโยบาย (3) ด้านการสร้างพลังสังคม/พลังชุมชน (4) ด้านการแก้ปัญหาผู้เสพ/ผู้ติด (5) ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน/ป้องกัน (6) ด้านการปราบปราม/บังคับใช้กฎหมาย (7) ด้านการร่วมมือระหว่างประเทศ (8) ด้านการสกัดกั้น (9) ด้านการบริหารจัดการ

กิตติพงษ์ แพงพา (2563) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำของข้าราชการตำรวจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 400 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของข้าราชการตำรวจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพตำรวจ ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ ด้านความรู้และทักษะในการบริหาร ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 3.48$) 2) ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.19$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.07$) 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน 4) ภาวะผู้นำของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม (ค่าเบต้า=.416) ด้านความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพตำรวจ (ค่าเบต้า=.369) ด้านความรู้และทักษะในการบริหาร (ค่าเบต้า=.169) และด้านมนุษยสัมพันธ์และบุคลิกภาพ (ค่าเบต้า=.119) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ ได้ร้อยละ 56.90

ธนาคม มาตวิจิตร (2563) ได้ทำการศึกษา ประสิทธิภาพของการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษา พบว่า (1) ประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของจังหวัดราชบุรี ในภาพรวมและรายด้าน มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และด้านการปราบปรามยาเสพติด (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของจังหวัดราชบุรี พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ด้านคุณลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ และด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในภาพรวม ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านคุณลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และด้านความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของจังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากรของนโยบาย และด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของจังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (4) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของจังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ประสบการณ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของจังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (5) ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 41-60 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับปวช./ปวส. ตำแหน่ง ผู้ปฏิบัติงาน/ระดับปฏิบัติการ มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการปราบปรามยาเสพติด

ศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอธาตุพนม 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม 4) เพื่อศึกษาแนวทางการในการพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม

ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่

ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และแหล่งที่อยู่อาศัย พบว่า ความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม ได้ร้อยละ 49.00 ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม 4) แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม ได้แก่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และควรจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้เพียงพอ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยให้มีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ที่มากขึ้น โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ซูไมยะห์ ลาเต๊ะ (2563) ได้ทำการศึกษาการจัดการปัญหาเสพติดในชุมชนบาราเฮาะ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษา พบว่า

- 1) ด้านผู้นำชุมชน มีการดำเนินงานแบบบูรณาการ 4 เสาหลักด้วยกัน คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน อิหม่าม และผู้นำจิตวิญญาณในชุมชน
- 2) ด้านสมาชิกในชุมชน การที่กลุ่มประชาชนให้กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมกัน ความสนใจร่วมกัน มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมาย รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกัน
- 3) ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมในชุมชนเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้เด็กและเยาวชนที่มำบ้ดในศูนย์บ้บ้ดกลับไปใช้ชีวิตได้ตามปกติ โดยใช้ศาสนบ้บ้ดเพื่อให้

เป็นพื้นที่ปลอดภัยเสพติด 4) ด้านเจ้าหน้าที่รัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาเสพติดในชุมชน การให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในชุมชนร่วมถึงการส่งเสริมป้องกันและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมโครงการ

พงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง (2563) ได้ทำการศึกษาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านและประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จำนวน 224 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีบทบาทในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกัน ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาคือ ด้านการบูรณาการ ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการปราบปราม ($\bar{X} = 3.96$) และด้านการบำบัดรักษา ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ 2) ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิผลในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการแก้ไขปัญหายุสพผู้ติดยาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$) และด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ 3) ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และที่ตั้งของหมู่บ้าน พบว่า ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม

โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) บทบาทกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ พหุคูณ = .646 ซึ่งบทบาทกำหนดผู้ใหญ่บ้าน สามารถรวมกันทำนายประสิทธิภาพตาม นโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม ได้ร้อยละ 64.60

กัมพล เพ็ชรล้อมทอง และ ธนัสถา โรจนตระกูล (2564) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด : กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า

- 1) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เครือข่ายภาคประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการมี ส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พบว่า ภาครัฐต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายควบคู่ไปกับการดำเนินงานของภาครัฐโดยถือว่า “ภาคประชาสังคม คือ หน่วยงานที่ทำงานแก้ไขปัญหาเสพติดแบบพลังคู่ขนานในแต่ละระดับควบคู่ไปกับภาครัฐ” รวมทั้งการพัฒนาแกนนำ เครือข่ายเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักประสานเชื่อมโยงกับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน อยู่ตลอดเวลา และติดตามประเมินผลผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหายั่งยืน โดยประสานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

บรรณารักษ์ พันลิม (2564) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของเยาวชน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ระดับมีส่วนร่วมของเยาวชนประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากแต่เมื่อเรียงลำดับเป็นรายด้านจากค่าเฉลี่ยมาก ไปหาน้อย สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมี

ส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ตามลำดับ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Griffin (1999) ทำการวิจัยเพื่อตรวจสอบและประเมินผลโครงการป้องกันปัญหาเสพติด โดยศึกษาถึงกระบวนการประเมินผล ในช่วงระยะเวลา 18 เดือน ผลการวิจัย พบว่าได้มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อการประเมินผลอย่างชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการและได้เพิ่มปัจจัยการมีส่วนร่วมของครอบครัว และความร่วมมือเพื่อการป้องกันปัญหาเสพติดในกระบวนการประเมินผลด้วย ในด้านประเมินผลพบว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและระยะเวลาในการประเมินผลรวมถึงศักยภาพของทีมประเมินผลเป็นปัจจัยสำคัญ

Carolyn C. Lenng (2005, p. 89) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ : ยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนในบริเวณที่ประชาชนมีรายได้ต่ำ พบว่าความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น กำลังเป็นแนวทางพัฒนาชุมชนที่มุ่งหาความร่วมมือของผู้อยู่อาศัย ในการพัฒนาที่อยู่ อาศัยการจัดการและการสร้างชุมชน แต่บทบาทและกลไกของการร่วมมือของประชาชนและปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ ที่ขับเคลื่อนความเข้มแข็งของชุมชน เมื่อเข้าใจเงื่อนไขหลักและปัจจัยรวมทั้งตัวแปรอื่น ๆ ที่สร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายของรัฐสามารถช่วยประชากรที่มีรายได้ต่ำได้แสดงผล และสร้างความก้าวหน้าให้แก่ชุมชนของพวกเขา รายงานวิจัยนี้มีผลการวิจัยสนับสนุนความร่วมมือของประชาชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย การจัดการ และการสร้างชุมชนอย่างกว้างขวางกลับมีผลการวิจัยด้านการวัดประสิทธิภาพน้อยมาก งานวิจัยนี้บรรยายถึงประสิทธิภาพของความร่วมมือของประชาชน โดยดูจากระดับบุคคล การสร้างและระดับชุมชนซึ่งจะชัดเจนเข้มแข็งขึ้นถ้ามีมาตรการที่เข้มแข็งของการร่วมมือของประชาชนถูกนำมาใช้

Harrington (2008, Abstract) ได้ศึกษาการบริหารการมีส่วนร่วมในองค์กร ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัย พบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุด ในการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการปรับปรุงองค์กรเมื่อองค์กรประสบปัญหา คือ การบริหารจัดการที่มให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วทั้งองค์กรก่อนที่จะจัดการไม่ได้ และกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังเกิดขึ้นในกระบวนการต่าง ๆ โดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือ ผู้บริหารต้องทุ่มเททั้งร่างกายแรงใจให้เป็นอย่างแก่พนักงาน อีกทั้งต้องสร้างแรงบันดาลใจให้กับพนักงานทุกระดับ

เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงองค์กรเพื่อแก้ปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกกระบวนการซึ่งการจัดการแบบนี้ในทุกระดับก่อให้เกิดการยอมรับในความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ในผลผลิตต่าง ๆ และเมื่อผู้บริหารแต่ละคนดำเนินการแบบเดียวกันจะทำให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงองค์กรโดยไม่เกิดการต่อต้าน ก่อให้เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพในที่สุด

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย กฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกติกาสูงสุดของประเทศ สะท้อนเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจนรวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานราชการก็เช่นกันจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพราะมาตรการสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นสิ่งแรกๆ ที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ บทบาทของสถาบันทางสังคมไทยในระดับรากหญ้า ซึ่งประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน และสถาบันศาสนา เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนในสังคมไทยและต้องมีความรู้ทางวิชาการสนับสนุนการดำเนินงาน ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับ

1. บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565 (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1-28) ประกอบด้วย 1) การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย 2) การป้องกันยาเสพติด 3) การบำบัดรักษายาเสพติด 4) การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอ บ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565 (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1-28) จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน 2) การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม 3) การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 70,894 คน (สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 398 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973, p.127 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 43) โดยมีวิธีการคำนวณจากสูตร ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

แทนค่า $N =$ จำนวนประชากรทั้งหมดที่ศึกษา

e = ค่าความคาดเคลื่อนของตัวอย่างไม่เกินร้อยละ .05

n = จำนวนขนาดตัวอย่างที่กำหนดได้

จะได้

$$n = \frac{70,894}{1+70,894 (0.05)^2}$$

$$n = 397.76$$

$$= 398$$

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การคำนวณและตัวอย่างที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างมากขึ้นตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละตำบล ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่จนครบจำนวนตามที่กำหนด

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนขนาดของประชากรกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตำบล		จำนวน (คน)	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ตำบลม่วง	8,771	49
2	ตำบลมาย	6,273	35
3	ตำบลดงหม้อทอง	7,495	42
4	ตำบลดงเหนือ	7,300	41
5	ตำบลดงหม้อทองใต้	8,565	48
6	ตำบลห้วยหลัว	7,645	43
7	ตำบลโนนสะอาด	5,694	32
8	ตำบลหนองกว้าง	9,573	54
9	ตำบลบ่อแก้ว	9,578	54
รวม		70,894	398

ที่มา : สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร (2564)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อันประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) สถานภาพ 4) ระดับการศึกษา 5) อาชีพ 6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7) ตำบลที่อาศัยอยู่ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนด คะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale (1967, p. 247)

ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีบทบาทอยู่น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอ

บ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนด คะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale (1967, p. 247)

ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale (1967, p. 247)

ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะแบบสอบถามมี

ลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยามศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัย เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และข้อคำถาม

2. สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำ

2.1 บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร มากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ

2.2 สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร มากำหนดเป็นตัวแปรตาม

เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทำการประเมินค่าตามความคิดเห็น

3. กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อคำถามโดยการสังเคราะห์

3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดของแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565 ยกเว้นมาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1–28) ออกมาเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) ออกมาเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

3.3 มาตรการการป้องกันยาเสพติดตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565 (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1–28) ออกมาเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ

สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัด
สกลนคร

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจ
แก้ไขเนื้อหา และความถูกต้อง

5. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ กระทำโดย
นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง
เชิงเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้
สูตร ดังนี้ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2553, หน้า 155)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item
congruency)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยที่ ค่า +1
หมายถึงข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้อย่าง
แน่นอน, ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้
และค่า -1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถนำไป
วัดได้อย่างแน่นอน

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5
ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้น ข้อคำถามทุกข้อ
จึงผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ครบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว
ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาศริต ชาญชิตปรีชา ตำแหน่ง รักษาการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.2 รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล ตำแหน่ง ประธานหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น กรรมการบริหารหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.4 นายอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

5.5 ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานการปกครอง ที่ว่าการอำเภอ บ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช้กลุ่ม ตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 ชุด คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเจริญศิลป์ จังหวัด สกลนคร

7. นำข้อคำถามจากแบบสอบถามตอนที่ 2-4 ที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจ จำแนก (Discrimination Power) โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) คัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไป ค่าวิกฤตของ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สันที่ระดับนัยสำคัญ .05 จากสูตรต่อไปนี้ (School of psychology university of New England, 2008 อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551, หน้า 73)

$$p = \frac{R_U + R_L}{2f}$$

$$r = \frac{R_U - R_L}{f}$$

เมื่อ p หมายถึง ค่าความยากง่าย

r หมายถึง ค่าอำนาจจำแนก

R_U หมายถึง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มสูง

R_L หมายถึง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

f หมายถึง จำนวนผู้ที่เข้าสอบในกลุ่มสูง

โดยได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามดังนี้

1) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.385-0.838

2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามบทบาทของผู้นำชุมชนในการ ดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อยู่ระหว่าง 0.462-0.838

3) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

อยู่ระหว่าง 0.385–0.789

4) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อยู่ระหว่าง 0.387–0.830

9. นำข้อคำถามจากแบบสอบถามตอนที่ 2–4 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ด้วยวิธีการของ Cronbach ทั้งนี้ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ต้องมากกว่า 0.70 จึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้นใช้ได้ โดยมีสูตร ดังนี้ (Alpha Coefficient Method) (บุญใจ ศรีสถิตยนรากุล, 2553, หน้า 232)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อของแบบสอบถาม

s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคน

$$s^2 = \frac{n(\sum X^2) - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

1) แบบสอบถามภาพรวมทั้งหมด ได้ค่าความเชื่อมั่น .856

2) แบบสอบถามบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้ค่าความเชื่อมั่น .874

3) แบบสอบถามธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ได้ค่าความเชื่อมั่น .841

4) แบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ค่าความเชื่อมั่น .756

10. นำแบบสอบถามดังกล่าว ที่ผ่านการทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่น มาทำการปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงนายอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 398 คน

2. ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน ในอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม

4. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (Coding form)
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 2 บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก

ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน สิ้น พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีบทบาทในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีบทบาทในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีบทบาทในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีบทบาทในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีบทบาทในระดับน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน สิ้น พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

3.4 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 4 สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ การป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน สิ้น พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีสัมฤทธิ์ผลในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีสัมฤทธิ์ผลในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีสัมฤทธิ์ผลในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีสัมฤทธิ์ผลในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีสัมฤทธิ์ผลในระดับน้อยที่สุด

3.5 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล โดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพรรณนาข้อค้นพบจากการวิจัย และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนครอันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การมาขอรับบริการ จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การหาคูณภาพของเครื่องมือ ใช้สถิติเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item-objective congruence) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3. การวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัด

สกลนคร จากแบบสอบถามตอนที่ 3 และระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกัน
ปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จากแบบสอบถามตอนที่ 4
ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำ
ชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกัน
ปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอย
พหุคูณ ดำเนินการโดย

4.1 ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้
ในการศึกษาเพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัว
แปรอิสระซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัว
แบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้นจึงต้องตรวจสอบ
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่าตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการ
ตัวแบบได้โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วม
ร่วมของประชาชน กับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอ
บ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson
Product Moment Correlation Coefficient) โดยมีสูตร ดังนี้ (ภัทรพร เกษสังข์, 2549, หน้า
168)

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{(N \sum x^2 - (\sum x)^2)(N \sum y^2 - (\sum y)^2)}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

N แทน จำนวนข้อมูลของชุดที่ 1 หรือ 2

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1

$\sum y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2

$\sum xy$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนแต่ละคู่ของชุดที่ 1 และ

ชุดที่ 2

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนน

ชุดที่ 1

$\sum y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนน
ชุดที่ 2

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1 ยกกำลังสอง

$(\sum y)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2 ยกกำลังสอง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) มีค่าระหว่าง -1 ถึง $+1$ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 แสดงว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยทิศทางของความสัมพันธ์พิจารณาจากเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ กล่าวคือ ถ้าเป็นไปในทางบวก แสดงว่าค่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้าย ตามกัน ถ้าเป็นไปในทิศทางลบ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้ามหรือผกผันกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม
 2. ค่า r เป็นบวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะเพิ่ม แต่ถ้า X ลด Y จะลดด้วย
 3. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
 4. ค่า r เข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามมีความสัมพันธ์กันมาก
 5. ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน
 6. ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย
- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน ในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2553, หน้า 376-377)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง $0.91 - 1.00$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71 – 0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31 – 0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01 – 0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

ตรวจสอบตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553, หน้า 370) พิจารณาจากค่า Variance Inflation Factor (VIF) ซึ่งต้องมีค่าไม่เกิน 10 พบว่า ค่า VIF สูงสุดที่ได้มีค่าเท่ากับ 2.023 และ พิจารณาจากค่า Tolerance ซึ่งต้องมีค่าอยู่ระหว่าง $0 < 1$ พบว่า ค่า Tolerance มีค่าน้อยที่สุดคือ .494 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง

1. กราฟ Normal Prob. Plot มีการแจกแจงแบบปกติ มีการเรียงตัวใกล้เคียงเส้นตรงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น

2. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 โดยพิจารณาจากค่า Residual มีค่าเฉลี่ยความคาดเคลื่อน (Residual) เท่ากับ .000 ซึ่งใกล้เคียงกับหรือเท่ากับศูนย์ เป็นไปตาม ข้อตกลงเบื้องต้น

3. มีความแปรปรวนคงที่ โดยพิจารณาจากกราฟ Scatterplot ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน (Autocorrelation) พิจารณาจากค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.889 ซึ่งต้องมีค่าไม่เกิน 2 สรุปได้ว่าความคาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น

4.2 การศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้อันดับการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
$R^{2Adj.}$	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว
b	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์
β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวพยากรณ์
TRL	แทน ผลรวมของบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
RL ₁	แทน บทบาทด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย
RL ₂	แทน บทบาทด้านการป้องกันยาเสพติด
RL ₃	แทน บทบาทด้านการบำบัดรักษายาเสพติด
RL ₄	แทน บทบาทด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

TPR	แทน ผลรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
PR ₁	แทน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
PR ₂	แทน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
PR ₃	แทน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
PR ₄	แทน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
TAC	แทน ผลรวมของสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
AC ₁	แทน สัมฤทธิ์ผลด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน
AC ₂	แทน สัมฤทธิ์ผลด้านการป้องกันเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม
AC ₃	แทน สัมฤทธิ์ผลด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
P-Value	แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติ/ค่าความน่าจะเป็น
Sig	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน แยกออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วม
ร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่
อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

สำหรับรายละเอียดในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็น
ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อันประกอบด้วย เพศ อายุ
สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตำบลที่อาศัยอยู่ รายละเอียด
ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

(n=398)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
-ชาย	219	55.03
-หญิง	179	44.97
2. อายุ		
-ไม่เกิน 30 ปี	40	10.05
-31-45 ปี	148	37.19
-46-60 ปี	174	43.71
-มากกว่า 60 ปี	36	9.04
3. สถานภาพสมรส		
-โสด	51	12.82
-สมรส	336	84.42
-หม้าย/หย่าร้าง	11	2.76

ตาราง 2 (ต่อ)

(n=398)		
คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษา		
-ต่ำกว่าปริญญาตรี	353	88.69
-ปริญญาตรี	33	8.29
-สูงกว่าปริญญาตรี	12	3.02
5. อาชีพ		
-เกษตรกร	229	57.54
-ค้าขาย	58	14.57
-รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	61	15.33
-รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	14	3.52
-อาชีพอื่น ๆ	36	9.04
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
-ไม่เกิน 10,000 บาท	265	66.58
-10,001 – 15,000 บาท	88	22.11
-15,001 – 25,000 บาท	21	5.28
-มากกว่า 25,000 บาท	24	6.03
7. ตำบลที่อาศัยอยู่		
-ตำบลม่วง	49	12.32
-ตำบลมาย	35	8.79
-ตำบลดงหม้อทอง	42	10.55
-ตำบลดงเหนือ	41	10.30
-ตำบลดงหม้อทองใต้	48	12.06
-ตำบลห้วยหลัว	43	10.80
-ตำบลโนนสะอาด	32	8.04
-ตำบลหนองกั้ง	54	13.57
-ตำบลบ่อแก้ว	54	13.57
รวม	398	100.00

จากตาราง 2 พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร มีจำนวนทั้งสิ้น 398 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 55.03 มีอายุระหว่าง 46-60 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.71 มีสถานภาพสมรส จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 84.42 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 88.69 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 57.54 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 66.58 และอาศัยอยู่ในตำบลหนองกวาง และตำบลบ่อแก้ว มากที่สุด จำนวนตำบลละ 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.57

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด รายละเอียดดังตาราง 3-7

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยรวมและรายด้าน

(n=398)

ด้านที่	บทบาทของผู้นำชุมชน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย	3.97	0.70	มาก
2	การป้องกันยาเสพติด	4.09	0.64	มาก
3	การบำบัดรักษาเสพติด	3.89	0.69	มาก
4	การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ	4.04	0.56	มาก
รวม		4.01	0.46	มาก

จากตาราง 3 พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

($\bar{X} = 4.04$) การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.97$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบำบัดรักษายาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย รายข้อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้ค้าและผู้เสพ	3.91	0.79	มาก
2	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุ่มในหมู่บ้าน	4.10	0.77	มาก
3	ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด	3.82	0.79	มาก
4	ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการปราบปรามยาเสพติด	4.21	0.81	มาก
5	ผู้นำชุมชนแจ้งเบาะแสผู้ค้ายาเสพติดต่อเจ้าหน้าที่	3.89	0.84	มาก
6	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการค้นหาผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน	3.91	0.85	มาก
รวม		3.97	0.70	มาก

จากตาราง 4 พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการปราบปรามยาเสพติด ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุ่มในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.10$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ($\bar{X} = 3.82$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการป้องกันยาเสพติด รายข้อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากจังหวัด/อำเภอ	4.26	0.75	มาก
2	ผู้นำชุมชนเข้ารับการฝึกอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	4.12	0.76	มาก
3	ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจตรวจสอบผู้ที่มีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	3.98	0.79	มาก
4	ผู้นำชุมชนนำแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปแจ้งให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับทราบ	4.15	0.79	มาก
5	ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เลี้ยงตามสาย ประชุมชี้แจง	4.29	0.74	มาก
6	ผู้นำชุมชนกำหนด กฎ กติกา มาตรการทางสังคมเพื่อนำมาใช้กับผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	3.97	0.75	มาก
7	ผู้นำชุมชนเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด	3.89	0.80	มาก
รวม		4.09	0.64	มาก

จากตาราง 5 พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการป้องกันยาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เลี้ยงตามสาย ประชุมชี้แจง ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ

ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ ($\bar{X}=4.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำชุมชน เป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติด ($\bar{X}=3.89$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการ ดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ด้านการบำบัดรักษา ยาเสพติด รายข้อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อความถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ผู้นำชุมชนมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่	4.01	0.77	มาก
2	ผู้นำชุมชนในการติดตามผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดและอยู่ระหว่างการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่	3.88	0.78	มาก
3	ผู้นำชุมชนเน้นบทบาทในการปลุกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้อภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี	4.11	0.75	มาก
4	ผู้นำชุมชนมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน	3.51	0.91	มาก
5	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา	3.94	0.94	มาก
รวม		3.89	0.69	มาก

จากตาราง 6 พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ด้านการบำบัดรักษา ยาเสพติด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้นำชุมชนเน้นบทบาทในการปลุกจิตสำนึกคนในหมู่บ้าน เพื่อให้อภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี ($\bar{X}=4.11$) รองลงมาคือ ผู้นำชุมชน มีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X}=4.01$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำชุมชนมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยา

ยาเสพติดในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.51$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ รายข้อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การปฏิบัติงานมีการบูรณาการกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่นจัดการฝึกอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่	4.02	0.80	มาก
2	ผู้นำชุมชนมีการบูรณาการแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านร่วมกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่น ๆ	4.06	0.77	มาก
3	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันยาเสพติด เช่น การแข่งกีฬา, กิจกรรมทางศาสนา	4.09	0.80	มาก
4	ผู้นำชุมชนร่วมวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.07	0.74	มาก
5	ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด	4.02	0.79	มาก
6	ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานราชการในการป้องกันยาเสพติด	4.08	0.72	มาก
7	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการประสาน/แสวงหางบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด	3.82	0.87	มาก
8	ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	4.18	0.71	มาก
รวม		4.04	0.56	มาก

จากตาราง 7 พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันยาเสพติด เช่น การแข่งกีฬา, กิจกรรมทางศาสนา ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการประสาน/แสวงหางบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 3.82$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร รายละเอียดดังตาราง 8-12

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยรวม และรายด้าน

(n=398)

ด้านที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.48	0.91	ปานกลาง
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.07	1.01	ปานกลาง
3	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.59	0.90	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.08	0.85	ปานกลาง
รวม		3.29	0.61	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.59$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วน

ร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.48$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.08$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.07$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รายข้อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุของปัญหาเสพติดในชุมชน	3.40	1.25	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและช่วยเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน	3.60	1.03	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรเข้ามาดำเนินการในการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน	3.52	1.05	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการแก้ไขปัญหาเสพติดที่ควรดำเนินการในชุมชน	3.41	1.06	ปานกลาง
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครผู้ประสานงานในการดำเนินกิจกรรมการแก้ไขปัญหาเสพติด	3.46	1.08	ปานกลาง
รวม		3.48	0.91	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและช่วยเสนอแนะแนวทางใน

การแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน ($\bar{X} = 3.60$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรเข้ามาดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ($\bar{X} = 3.52$) มีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุของปัญหายาเสพติดในชุมชน ($\bar{X} = 3.40$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ รายข้อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.01	1.15	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.09	1.05	ปานกลาง
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	3.06	1.29	ปานกลาง
4	ท่านมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา หรือ ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด	2.91	1.14	ปานกลาง
5	ท่านได้เข้าร่วมในโครงการ/ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ด้วยความสมัครใจ	3.28	1.12	ปานกลาง
รวม		3.07	1.01	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมในโครงการ/ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ด้วยความสมัครใจ

($\bar{X} = 3.28$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในแนวทางการดำเนินการแก้ไข
ปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการ
ให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา
ยาเสพติด ($\bar{X} = 2.91$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง
จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รายข้อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อความถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดเพื่อลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน ชุมชน	3.55	1.08	มาก
2	ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในเรื่องคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของ ประชาชนในพื้นที่ที่ดีขึ้น	3.63	1.04	มาก
3	ท่านมีส่วนได้รับผลประโยชน์จากการแก้ไข ปัญหายาเสพติดในการป้องกันและรักษาทรัพย์สิน	3.62	1.01	มาก
4	ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในการให้ความร่วมมือของประชาชนใน ชุมชน	3.59	0.93	มาก
รวม		3.59	0.90	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วม
อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการ
แก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่ดีขึ้น
($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนได้รับผลประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในการป้องกันและรักษาทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ($\bar{X} = 3.55$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รายข้อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน	3.17	1.14	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการรายงานความคิดเห็นในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหน่วยงานราชการ	3.17	1.13	ปานกลาง
3	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.13	1.11	ปานกลาง
4	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด	2.92	1.11	ปานกลาง
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยนำผลจากการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข	3.03	1.23	ปานกลาง
รวม		3.08	0.85	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการรายงานความคิดเห็นในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหน่วยงานราชการ

($\bar{X} = 3.17$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ แก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน ($\bar{X} = 3.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียในมาตรการแก้ไขปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 2.92$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกัน ปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ผลการวิเคราะห์ระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติด ในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565 รายละเอียดดังตาราง 13-16

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ การป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยรวม และรายด้าน

(n=398)

ด้านที่	สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ การป้องกันปัญหาเสพติด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน	4.00	0.63	มาก
2	การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย อย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม	3.89	0.63	มาก
3	การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	3.92	0.57	มาก
รวม		3.94	0.52	มาก

จากตาราง 13 พบว่า สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติด ในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 3.89$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ
การป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน รายข้อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดย กระบวนการแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม	4.06	0.74	มาก
2	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตาม หลักการพัฒนาทางเลือก	3.95	0.79	มาก
3	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.91	0.76	มาก
4	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตาม หลักการมีส่วนร่วมในพื้นที่	3.93	0.75	มาก
5	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดย กลไกชุมชนร่วมกับหน่วยราชการในพื้นที่	4.21	0.75	มาก
6	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สามารถประยุกต์การดำเนินงานขยายผล	3.94	0.79	มาก
รวม		4.00	0.63	มาก

จากตาราง 14 พบว่า สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/
ชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีสัมฤทธิ์ผล
อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนโดยกลไกชุมชนร่วมกับหน่วยราชการในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ สามารถ
เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักการพัฒนาทางเลือก ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.91$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ
การป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
ด้านการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม
รายชื่อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	3.91	0.81	มาก
2	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ทัศนคติเชิงบวก	3.94	0.76	มาก
3	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ทักษะการดำเนินชีวิต	3.81	0.83	มาก
4	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยการสร้างกระแสสังคมให้ตระหนักถึงพิษภัย ของยาเสพติด	3.81	0.77	มาก
5	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดใน กลุ่มเป้าหมาย	3.96	0.73	มาก
รวม		3.89	0.63	มาก

จากตาราง 15 พบว่า สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
อย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายข้อ
พบว่า มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สามารถป้องกัน
ยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย
($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทัศนคติ
เชิงบวก ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละ
กลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทักษะการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 3.81$)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ
การป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
ด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รายข้อ

(n=398)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยการ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	3.80	0.72	มาก
2	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยการ ส่งเสริมถึงความคิดเชิงบวก	3.85	0.76	มาก
3	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยการจัด ระเบียบสังคม	3.88	0.79	มาก
4	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยการ เสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัย	3.99	0.78	มาก
5	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยเน้น ความมีส่วนร่วมของกลไกในพื้นที่ให้มีระบบดูแล ช่วยเหลือ	3.99	0.71	มาก
6	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยเน้น ความมีส่วนร่วมของกลไกในพื้นที่ให้มีระบบเฝ้า ระวังปัญหาอย่างต่อเนื่อง	4.01	0.76	มาก
รวม		3.92	0.57	มาก

จากตาราง 16 พบว่า สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีสัมฤทธิ์ผล
อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่
เหมาะสมโดยเน้นความมีส่วนร่วมของกลไกในพื้นที่ให้มีระบบเฝ้าระวังปัญหาอย่าง
ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมาคือ สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยเน้นความ
มีส่วนร่วมของกลไกในพื้นที่ให้มีระบบดูแลช่วยเหลือ ($\bar{X} = 3.99$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำที่สุด คือ สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยการเสริมสร้างความเข้มแข็ง

ของชุมชน ($\bar{X} = 3.80$)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอ บ้านม่วง จังหวัดสกลนคร รายละเอียดดังตาราง 17-19

ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษา เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้น จึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่า ตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแบบได้ โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน ในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (อโนทัย ตริวานิช, 2552)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91-1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71 – 0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31 – 0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01 – 0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้นำชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
กับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัด
สกลนคร รายละเอียดดังตาราง 17

ตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างบทบาทของผู้นำชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกัน
ปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ตัวแปร	RL ₁	RL ₂	RL ₃	RL ₄	TRL	PR ₁	PR ₂	PR ₃	PR ₄	TPR	AC ₁	AC ₂	AC ₃	TAC
Mean	3.97	4.09	3.89	4.04	4.01	3.48	3.07	3.59	3.08	3.29	4.00	3.89	3.92	3.94
RL ₁		.290**	.272**	.320**	.654**	.345**	.384**	.305**	.360**	.374**	.165**	.215**	.281**	.256**
RL ₂			.363**	.472**	.754**	.318**	.364**	.307**	.349**	.336**	.405**	.320**	.348**	.422**
RL ₃				.465**	.688**	.353**	.389**	.302**	.341**	.375**	.247**	.274**	.366**	.345**
RL ₄					.792**	.315**	.390**	.322**	.349**	.356**	.328**	.319**	.390**	.405**
TRL						.330	.112*	.312**	.369**	.381**	.401**	.391**	.477**	.495**
PR ₁							.295**	.513**	.218**	.753**	.140**	.181**	.335**	.137**
PR ₂								.203**	.166**	.671**	.355	.395**	.140**	.112**
PR ₃									.199**	.668**	.185**	.300**	.131**	.236**
PR ₄										.581**	.308**	.323**	.119**	.358**
TPR											.384**	.113**	.350**	.356**
AC ₁												.612**	.536**	.654**
AC ₂													.638**	.664**
AC ₃														.644**
TAC														

จากตาราง 17 พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวม (TRL) และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (TPR) มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (TAC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวม (TRL) กับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (TAC) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.595$)

ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (TPR) กับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (TAC) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.356$)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวม (TRL) กับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (TAC) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.595$) และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (TPR) กับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (TAC) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.356$) ซึ่งตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่อยู่ในเกณฑ์ข้อจำกัดหรือต่ำกว่า 0.80 (Stevens, 2002, p. 189) ไม่ทำให้เกิดปัญหาภาวะพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อแรงในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และไม่ส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปร ขณะเดียวกันตัวแปรอิสระไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่า VIF (Variance inflation factor) ไม่เกิน 10 และค่า Tolerance เข้าใกล้ 1

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) อิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร แสดงรายละเอียดดังตาราง 18-19

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณอิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std.error	(β)	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	1.710	.198		8.622	.000		
การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย (RL ₁)	.061	.035	.082	1.738	.083	.300	3.333
การป้องกันยาเสพติด (RL ₂)	.208	.041	.256	5.051	.000**	.378	2.642
การบำบัดรักษายาเสพติด (RL ₃)	.106	.038	.140	2.780	.006**	.325	3.213
การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ (RL ₄)	.180	.050	.192	3.589	.000**	.289	3.123

R=505, R²=.455, R^{2Adj}=.448, F=79.799, Sig.=.000**

จากตาราง 18 พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการป้องกันยาเสพติด (RL₂) (β =.256) ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ (RL₄) (β =.192) และด้านการบำบัดรักษายาเสพติด (RL₃) (β =.140) มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 44.80 (R^{2Adj}=.448) โดยสามารถสร้างสมการในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.710 + .208^{**}(RL_2) + .106^{**}(RL_3) + .180^{***}(RL_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .256^{**}(RL_2) + .140^{**}(RL_3) + .192^{**}(RL_4)$$

ส่วน บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย (RL₁)
ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอ
บ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) อิทธิพล
ของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา
เสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร แสดงรายละเอียดดังตาราง 19

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชน
ที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอ
บ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std.error	(β)	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	3.711	.139		26.789	.000		
การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ (PR ₁)	.047	.033	.082	1.411	.159	.289	3.123
การมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ (PR ₂)	.088	.026	.170	3.367	.001**	.277	3.526
การมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์ (PR ₃)	.144	.033	.248	4.406	.000**	.236	3.564
การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล (PR ₄)	.059	.030	.097	1.949	.052	.302	3.569

R=307, R²=.394, R²Adj=.385, F=10.251, Sig.=.000**

จากตาราง 19 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (PR₃) ($\beta=.248$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (PR₂) ($\beta=.170$) มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 38.50 ($R^{2Adj}=.385$) โดยสามารถสร้างสมการในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 3.711+.088^{**}(PR_2)+.144^{**}(PR_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .170^{**}(PR_2)+.248^{**}(PR_3)$$

ส่วน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (PR₁) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PR₄) ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ทั้งนี้ จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ดังตาราง 20

ตาราง 20 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. บทบาทของผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ
1.1 บทบาทของผู้นำชุมชนด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	ปฏิเสธ
1.2 บทบาทของผู้นำชุมชนด้านการป้องกันยาเสพติด มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ

ตาราง 20 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1.3 บทบาทของผู้นำชุมชนด้านการบำบัดรักษายาเสพติด มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ
1.4 บทบาทของผู้นำชุมชนด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ
2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	ปฏิเสธ
2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ
2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ
2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	ปฏิเสธ

จากตาราง 20 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1. บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ และด้านการบำบัดรักษายาเสพติด มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ

การป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จึงยอมรับสมมติฐาน ส่วน บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ไม่มีอิทธิพลต่อ สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัด สกลนคร จึงปฏิเสธสมมติฐาน

2. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จึงยอมรับสมมติฐาน ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกัน ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ผลสรุป ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร มีจำนวนทั้งสิ้น 398 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 55.03 มีอายุระหว่าง 46-60 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.71 มีสถานภาพสมรส จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 84.42 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 88.69 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 57.54 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 66.58 และอาศัยอยู่ในตำบลหนองกวาง และตำบลบ่อแก้ว มากที่สุด จำนวนตำบลละ 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.57

2. บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ($\bar{X} = 4.04$) การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.97$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบำบัดรักษายาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$) โดยสรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย มีบทบาทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อ

ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการปราบปรามยาเสพติด ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุมในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.10$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ($\bar{X} = 3.82$)

2.2 ด้านการป้องกันยาเสพติด มีบทบาทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เลียงตามสาย ประชุมชี้แจง ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$)

2.3 ด้านการบำบัดรักษาเสพติด มีบทบาทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำชุมชนเน้นบทบาทในการปลูกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้ภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 4.01$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำชุมชนมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.51$)

2.4 ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มีบทบาทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันยาเสพติด เช่น การแข่งกีฬา, กิจกรรมทางศาสนา ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กำหนด ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการประสาน/แสวงหางบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 3.82$)

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.59$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

($\bar{X} = 3.48$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.08$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.07$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยสรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและช่วยเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน ($\bar{X} = 3.60$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรเข้ามาดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ($\bar{X} = 3.52$) มีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุของปัญหายาเสพติดในชุมชน ($\bar{X} = 3.40$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมในโครงการ/ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ด้วยความสมัครใจ ($\bar{X} = 3.28$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา หรือขอเสนอแนะแก่หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 2.91$)

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนได้รับผลประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในการป้องกันและรักษาทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ($\bar{X} = 3.55$)

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการรายงานความคิดเห็นในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหน่วยงานราชการ ($\bar{X} = 3.17$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

($\bar{X} = 3.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 2.92$)

4. สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 3.89$) โดยสรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

4.1 ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน มีสัมฤทธิ์ผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยกลไกชุมชนร่วมกับหน่วยราชการในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักการพัฒนาทางเลือก ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.91$)

4.2 ด้านการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม มีสัมฤทธิ์ผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทัศนคติเชิงบวก ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทักษะการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 3.81$)

4.3 ด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีสัมฤทธิ์ผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยเน้นความมีส่วนร่วมของกลไกในพื้นที่ให้มีระบบเฝ้าระวังปัญหาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมาคือ สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยเน้นความมีส่วนร่วมของกลไกในพื้นที่ให้มีระบบดูแลช่วยเหลือ ($\bar{X} = 3.99$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ($\bar{X} = 3.80$)

5. ผลการวิเคราะห์ อิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการป้องกันยาเสพติด (RL_2) ($\beta=.256$) ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ (RL_4) ($\beta=.192$) และด้านการบำบัดรักษาเสพติด (RL_3) ($\beta=.140$) มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 44.80 ($R^{2Adj}=.448$) ส่วนบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย (RL_1) ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

6. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (PR_3) ($\beta=.248$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (PR_2) ($\beta=.170$) มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 38.50 ($R^{2Adj}=.385$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (PR_1) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PR_4) ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยจากการศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การป้องกันยาเสพติด ($\bar{X}=4.09$) รองลงมาคือ การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ($\bar{X}=4.04$) การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X}=3.97$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบำบัดรักษาเสพติด ($\bar{X}=3.89$)

โดยด้านการป้องกันยาเสพติด ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เลียงตามสาย ประชุมชี้แจง ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ ผู้นำชุมชน เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$) และด้านการบำบัดรักษายาเสพติด ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้นำชุมชนเน้นบทบาทในการปลูกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้ภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 4.01$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำชุมชนมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.51$)

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ มุกดามวง (2563) ได้ทำการวิจัยบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีบทบาทในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกัน ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาคือ ด้านการบูรณาการ ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการปราบปราม ($\bar{X} = 3.96$) และด้านการบำบัดรักษา ($\bar{X} = 3.87$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พีรพัฒน์ แสนสุข (2561) ได้ทำการศึกษา บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหายาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหายาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีดังนี้ (1) การแก้ไขป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด และการป้องกันโดยการสุ่มตรวจกลุ่มเสี่ยง รวมถึงการป้องกันผู้ค้าและผู้ติดยาเสพติดทั้งที่เป็นนักเรียนและบุคคลภายนอก เพื่อไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา (2) การแก้ไขป้องกันปัญหายาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการให้ความรู้

และการปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้ร่วมกันในการป้องกันไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชน (3) จัดตั้งจุดตรวจสิ่งผิดกฎหมายและตรวจปัสสาวะบนทางคมนาคมในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการป้องกันบุคคลที่พกพาสิ่งผิดกฎหมายรวมถึงยาเสพติด และดำเนินคดีกับผู้ที่พกพาสิ่งผิดกฎหมายและผู้ที่เสพยาเสพติด (4) สืบรวจเป้าหมายและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อแยกเป้าหมายให้เป็นระดับอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการดำเนินการป้องกันอย่างเด็ดขาด (5) การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชนในการร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติด เป็นการปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังเป็นหูเป็นตาให้แก่สังคมชุมชนในการป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีแนวทางในการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล โดยกำหนดแผนป้องกันยาเสพติด ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือ นำผู้กระทำผิดทั้งผู้ที่เสพยาเสพติด ผู้ที่ค้ายาเสพติดและผู้ผลิตยาเสพติด มาบำบัดและลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมให้สำเร็จ ควบคุมปัญหาเสพติดไม่ให้ขยายตัวขึ้นเพื่อความสงบสุขของประชาชนในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ และใกล้เคียงกับงานวิจัยของกิตติยา รินเพ็ง (2561) ที่ได้ทำการศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี ภาพรวม มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิจัยจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.59$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.48$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.08$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.07$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

โดยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนได้รับผลประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในการป้องกันและรักษาทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ($\bar{X} = 3.55$) ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมในโครงการ/ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ด้วยความสมัครใจ ($\bar{X} = 3.28$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา หรือขอเสนอแนะแก่หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 2.91$)

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ แพงพา (2563) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำของข้าราชการตำรวจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.19$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.07$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรเดช กมลเพชร (2561) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านตามแนวชายแดนในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย (ศึกษาเฉพาะพื้นที่ชายแดนประเทศไทย-เมียนมา) จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่ชายแดนส่วนใหญ่ยังคงมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด อาทิเช่นทัศนคติของประชาชนบางส่วน ที่ยังวางเฉยหรือไม่อยากให้ความร่วมมือกับภาครัฐ, ความแตกต่างของภาษาในแต่ละท้องถิ่นทำให้เป็นข้อจำกัดของการรับรู้ข่าวสาร, สภาพภูมิประเทศที่ยากลำบาก รวมถึงข้อจำกัดของกลไกการบริหารงานและตัวเจ้าหน้าที่ของภาครัฐด้วย

ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ กัมพล เพ็ชรล้อมทอง และ ธนัสถา โรจนตระกูล (2564) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด : กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ บรรณารักษ์ พันสิม (2564) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของ เยาวชนในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับมีส่วนร่วมของเยาวชนประชาชนในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากแต่เมื่อเรียงลำดับเป็นรายด้านจากค่าเฉลี่ย มากไปหาน้อย สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมี ส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์ ตามลำดับ และใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ชนภรณ์ สังสนา (2559) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ในบ้านคลองม่วงเหนือ หมู่ที่ 3 ตำบลลาพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในบ้านคลองม่วงเหนือ หมู่ที่ 3 ตำบลลาพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในภาพรวม อยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันยาเสพติด กับด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย และด้านการบำบัดรักษา ยาเสพติด กับด้านการปราบปรามยาเสพติด อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า สัมฤทธิ์ผลตาม มาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับ มากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ ชุมชน ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม เป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 3.89$)

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ มุกตามวง (2563) ได้ทำการศึกษาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุดด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$) และด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิบตำรวจตรีสรารุช อุทธิยัง (2562) ได้ทำการศึกษา ประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติในอำเภอปง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติที่บรรลุเป้าหมายตามกำหนดจากหน่วยงาน ยุทธศาสตร์หลักด้านยาเสพติด มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุดรวม 3 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการลดความรุนแรงของปัญหาเสพติด โดยมีผลการป้องกันและปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิด สามารถยับยั้งการผลิต การนำเข้า การส่งออก และการค้าภายในพื้นที่อำเภอปง จังหวัดพะเยาได้ (2) ด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน โดยมีผลการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่งผลให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อส่วนราชการ (3) ด้านการสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา ระยะยาวที่สามารถดำเนินการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพ ติดให้กับประชาชนทั่วไปได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์ธนธร ดันดิเวชยานนท์ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนรวม 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา ระยะยาว มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการลดความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติด และด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ อิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการป้องกันยาเสพติด ($\beta=.256$) ด้านการบริหารจัดการ
 อย่างบูรณาการ ($\beta=.192$) และด้านการบำบัดรักษาเสพติด ($\beta=.140$) มีอิทธิพลต่อ
 สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัด
 สกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์
 ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
 ได้ร้อยละ 44.80 ($R^{2Adj}=.448$)

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง (2563)
 ได้ทำการศึกษาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน
 และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม บทบาทกำนัน
 ผู้ใหญ่บ้าน มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพ
 ติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์
 พหุคูณ = .646 ซึ่งบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลตาม
 นโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม ได้ร้อยละ
 64.60 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูไมยะห์ ลาเต๊ะ (2563) ได้ทำการศึกษา การจัดการ
 ปัญหายาเสพติดในชุมชน กรณีศึกษา : ชุมชนบาราเฮาะ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง
 จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านผู้นำชุมชน ผู้นำสามารถแบ่งการดำเนินงานเป็นแบบ
 บูรณาการร่วม 4 หลัก คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน อิหม่าม ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและนักปราชญ์ โดย
 จะมีขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการปัญหายาเสพติดในชุมชน
 ซึ่งกำนันเป็นบุคคลที่คิดริเริ่มการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน แล้วนำเสนอ
 ต่อสมาชิกในชุมชนเพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการยาเสพติดในชุมชน
 ดังนั้นผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการแก้ไขปัญหายาเสพติด และผู้นำ
 ศาสนาจะเป็นบุคคลที่จะมาขัดเกลาจิตใจของผู้ที่ติดสารเสพติด ไม่ให้กลับไปเสพซ้ำ รวมถึง
 ประชาชนให้ความร่วมมือในการสอดส่องเป็นหู เป็นตา ให้กับชุมชนมีความสงบเรียบร้อย
 ต่อไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้นำชุมชน มีบทบาทสำคัญในการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดก็เป็นบทบาทหน้าที่หลักสำคัญอย่างหนึ่งของผู้นำชุมชน
 ซึ่งได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะลำพังหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง
 อย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมีหน้าที่ติดตาม
 สอดส่องความเคลื่อนไหว คอยรายงานปัญหาสถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้านให้กับ

หน่วยงานต้นสังกัดที่ว่า การอำเภอได้รับทราบ เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข ซึ่งเมื่อกำหนด ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเข้มแข็ง ย่อมจะส่งผลให้การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและประชาชนสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดและพัฒนาระบบการบริหาร จัดการในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีความเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการปราบปรามยาเสพติด เป็นหน้าที่หลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการปฏิบัติงานบางอย่างผู้นำชุมชนไม่มีอำนาจหน้าที่ หรือศักยภาพที่จะทำได้โดยตรง การปฏิบัติงานในด้านการป้องกันยาเสพติดของผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ จะเป็นในลักษณะการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือการแจ้ง ข้อมูลเบาะแสเป็นส่วนใหญ่ เช่น ให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการปราบปรามยาเสพติด การป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุ่มในหมู่บ้าน การแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้ค้า และผู้เสพในหมู่บ้าน เป็นต้น

5. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\beta=.248$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\beta=.170$) มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการ ป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 38.50 ($R^{2Adj}=.385$)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้การพัฒนาเป็นไปตามความต้องการของชุมชน รวมทั้งสัมฤทธิ์ผล ตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้วย โดยในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ก็เช่นกันจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพราะมาตรการสำคัญในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นสิ่งแรกๆ ที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ บทบาทของ

สถาบันทางสังคมไทยในระดับรากหญ้า ซึ่งประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน และสถาบันศาสนา เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิด ประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนในสังคมไทยและต้องมี องค์ความรู้ทางวิชาการสนับสนุนการดำเนินงาน การเอาชนะยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ ชุมชนจะต้องสลายโครงสร้างปัญหาด้วยการลดและขจัดอิทธิพลของกลุ่มการค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องจะมีผลประโยชน์ให้ประชาชนในพื้นที่มั่นใจที่จะเข้าร่วมการ แก้ไขปัญหาเป็นลำดับแรก แล้วดำเนินมาตรการทุกด้าน ทั้งการป้องกัน บำบัดรักษา ปรามปรามและพัฒนาเพื่อลดเงื่อนไข อย่างสอดคล้องประสานกันด้วยกลไกและ กระบวนการ “ประชารัฐ” โดยหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ควบคู่กับกำลังภาค ประชาชนที่จะรักษาพื้นที่ต่อเนื่องในระยะต่อไป ด้วยหลักการ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา ผู้ผลิตผู้ค้ายาเสพติดจะต้องถูกดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง และเปิดโอกาสให้ บุคคลที่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการยาเสพติด ทั้งจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคม และผลประโยชน์ชักนำให้ละเลิกพฤติกรรม ด้วยการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และปรับเปลี่ยน วิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2560, หน้า 3)

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุ พนม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการ ปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม ได้ร้อยละ 49.00 สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชูโมยะห์ ลาเต๊ะ (2563) ได้ทำการศึกษา การจัดการปัญหายาเสพติดในชุมชน กรณีศึกษา : ชุมชนบาราเฮาะ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัย พบว่า ด้านสมาชิกในชุมชน การที่กลุ่มประชาชนให้กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิก ในชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่แสดงให้เห็นถึงความ ต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมาย รับรู้ถึงปัญหา และความต้องการไปพร้อมกัน รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารหรือช่วยเหลือสอดส่องลูกหลาน ในชุมชนที่ติดสารเสพติด โดยต้องมารายงานตัวให้กับผู้นำชุมชนเพื่อให้มาอยู่ในศูนย์บำบัด

และถ้าลูกหลานตัวเอง ในกรณีที่เขาไม่ได้แจ้งกับผู้นำชุมชน ชุมชนมีสิทธิที่จะใช้กฎหมาย ปกักตุน กฏระเบียบหมู่บ้าน)ในการที่จะทำการลงโทษคนที่ไม่ได้ให้ความร่วมมือในการที่จะมา อยู่ในชุมชน และประชาชนก็จะได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการทำกิจกรรมและการพัฒนา ชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา วรณโร (2561) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัด ปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติด ของกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย พบว่าปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัย ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จ ในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลร่วมในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดินสูงถึงร้อยละ 78.10 ผลการศึกษาพบว่าระดับความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบ้านคลองทรายอยู่ในระดับมาก

ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าลักษณะพื้นที่ในเขตพื้นที่ อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เป็นสังคมชนบท ประชาชนส่วนใหญ่จะเอาเวลาไปทำมาหากินเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องมากกว่า ทำให้ไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุมหรือร่วมดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของที่ทำกรปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้ง ประชาชนส่วนใหญ่มองว่าการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ หรือหน่วยงานราชการ นอกจากนี้ก็อาจเนื่องมาจาก ประชาชนไม่กล้าที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดเพราะกลัวจะเกิดอันตรายกับตนเองและครอบครัวและไม่เห็นถึงประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับ โดยตรง จึงไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและอีกประการหนึ่งอาจจะเกิดจากการประสานงานและการสื่อสารจากหน่วยงานภาครัฐที่ไม่ชัดเจนและให้ความเชื่อมั่นกับประชาชนว่าการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะไม่มีผลกระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ในด้านความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง ควรเสริมสร้างและพัฒนาบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้านการบำบัดรักษาเสพติด โดยการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้ผู้นำชุมชน มีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน และมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดและอยู่ระหว่างการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่ และด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย โดยการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชน ให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด และแจ้งเบาะแสผู้ค้ายาเสพติดต่อเจ้าหน้าที่

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง ควรเสริมสร้างและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยส่งเสริมให้ความรู้กับประชาชน ให้เห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม การรณรงค์ส่งเสริมและเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเสพติด และร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการรณรงค์ส่งเสริมและเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียในมาตรการแก้ไขปัญหาเสพติด รวมทั้งร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยนำผลจากการจัดกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข ให้มากขึ้น

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง ควรเสริมสร้างและพัฒนาสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการป้องกันเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม โดยการเพิ่มการป้องกันเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยการสร้างกระแสสังคมให้ตระหนักถึงพิษภัยของเสพติด และเพิ่มการป้องกันเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทักษะการดำเนินชีวิต ให้มากขึ้น และด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการส่งเสริมถึงความคิดเชิงบวก ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการการพัฒนาการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง ความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ และด้านการบำบัดรักษายาเสพติด ตามลำดับ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้ผู้นำชุมชนมีการ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งเน้นบทบาทในการปลูกจิตสำนึก คนในหมู่บ้านเพื่อให้อภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง ความสำคัญเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ในด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินการ ตามลำดับ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตาม มาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร การรณรงค์ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะประชาชนจะได้รับจากการ แก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่ดีขึ้น และเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในแนวทางการดำเนินการ แก้ไขปัญหายาเสพติด ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วม ของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภออื่น ๆ ของ จังหวัดสกลนคร

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการ ป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เช่น ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภาวะผู้นำของนายอำเภอ เป็นต้น โดยอาจใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้น สูงขึ้นไป เช่น การวิเคราะห์ถดถอยโลลิสติก การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาท ของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ

การป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เป็นข้อมูล
เชิงประจักษ์มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กษมา วรรณโร. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอลำ
แม่ลาน จังหวัดปัตตานี. สารนิพนธ์ รม.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์.
- กัมพล เพ็ชรล้อมทอง และ ธนัสถา โรจนตระกูล. (2564). การมีส่วนร่วมของเครือข่าย
ภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด : กรณีศึกษาตำบล
ลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. รายงานการวิจัย. พิษณุโลก:
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและการวิจัย
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติพงษ์ แพงพา. (2563). ภาวะผู้นำของข้าราชการตำรวจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานี
ตำรวจภูธรเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กิตติยา รินเพ็ง. (2561). บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน อำเภอสว่างคอม จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์
รม.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2559). แผนประชารัฐร่วมใจ
สร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559 – 2560. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- จักรพงษ์ สงวนชม. (2549). ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการ
ทรัพยากรดิน กรณีศึกษาหมู่บ้านกะเลา ตำบลหมื่นศรี อำเภอสำโรงท่า
จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.. บุรีรัมย์:
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จินตวีร์ เกษมศุข. (2559). *หลักการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรเดช กมลเพชร. (2561). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านตามแนวชายแดนในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย (ศึกษาเฉพาะพื้นที่ชายแดนประเทศไทย-เมียนมา)*. รายงานการวิจัยหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ชนภรณ์ สังสนา. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในบ้านคลองม่วงเหนือ หมู่ที่ 3 ตำบลลาพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี*. สารนิพนธ์ รม.ป. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชรัส บุญณสะ. (2562). *ปัญหาในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้ว่าราชการจังหวัด*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- ชูโมยะห์ ลาเต๊ะ. (2563). *การจัดการปัญหาเสพติดในชุมชนบาราเฮาะ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี*. รายงานการวิจัย ศศ.บ. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ดวงกมล กิ่งจำปา. (2555). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2551). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กอพีลีนทร์: ประสานการพิมพ์.
- ทัศนีย์ ฉ่ำพิรุณ. (2554). *บทบาทและหน้าที่ของสตรีในฐานะผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของครอบครัวตามแนวพระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีแม่บ้านทหารอากาศ*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทิตยา สุวรรณชญ. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ที่ว่ากรอำเภอบ้านม่วง. (2564). *รายงานประจำปี 2563*. สกลนคร: ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร.

- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2546). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ : แนวคิดใหม่ของการจัดการภาครัฐ. วารสารการจัดการสมัยใหม่ 2, 3 (กรกฎาคม-ธันวาคม).
- ธนาคม มาตวิจิตร. (2563). ประสิทธิภาพของการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ropolitana. มหาวิทยาลัยแสงธรรม.
- นันทิศา จันทร์ศิริ (2553). การรับรู้บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ropolitana. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- บรรณารักษ์ พันสิม. (2564). การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงพินอำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี. รายงานการวิจัย. หนองบัวลำภู: วิทยาลัยพินฉบับพิเศษ.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไออินเตอร์ มีเดีย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุรฉัตร จันทร์แดง. (2560). บทวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพยาเสพติดในปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ ropolitana. (รัฐประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปรารธนา งามบรรหาร. (2556). บทบาทขององค์กรชุมชนในการจัดการปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง. วิทยานิพนธ์ ropolitana. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง. (2563). บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอดุสิต จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ropolitana. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พัฒนธรร ตันติเวชยานนท์. (2558). ประสิทธิภาพการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ ropolitana. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2553). เทคนิควิธีการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.

- พีรพัฒน์ แสณสุข. (2561). *บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหายาเสพติดในเขต ตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์*. การศึกษาอิสระ. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พูลสุข สังข์รุ่ง. (2554). *การบริหารการผลิต*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: วีเจพรีนติ้ง.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2549). *การวิจัยทางการศึกษา*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. มนตรี บุณนาค. (2542.) *สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า: ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรวิภา พงษ์บุตร, (2548). *การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจรรยาทางถนน*. ศึกษากรณีในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิชัย ภูโยธิน. (2554). *การปกครองท้องถิ่นของไทย ม.4 – ม.6*. กรุงเทพฯ: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- ศุภกานดา สุขศรีวงษ์. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ให้โทษของเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภิสรา ธารประเสริฐ. (2563). *ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขต อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2552). *จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมบุญ เดชะวงศ์. (2545). *การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารงานยุติธรรม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สรายุธ ณะศรี. (2551). *บทบาทผู้นำท้องถิ่นอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2550*. การค้นคว้าอิสระ ร.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สรารุช อุทธิยัง. (2562). *ประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในอำเภอปง จังหวัดพะเยา*. การค้นคว้าอิสระ รม. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์.
- สินธุ์ สุโรบล. (2540). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน. *ประชาคมวิจัย*. 57: 15-21.
- สุเมธ พุทธนันท์เมธา. (2549). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านป่าหนาม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวิทย์ เทียงบุญธรรม. (2541). *พจนานุกรม อังกฤษ-ไทย*. สำนักพิมพ์ ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). *แผนยุทธศาสตร์ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 - 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2560). *ผลการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปี 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร. (2561). *รายงานประจำปี 2561 สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดสกลนคร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สกลนคร.
- สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง. (2564). *ข้อมูลทะเบียนราษฎร อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร*. สกลนคร: ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร.
- สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2563). *แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.
- อรทัย ก๊กผล. (2551). *หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.

- อรทัย ก๊กผล และฉัตรระวี กิติโยดม. (2555). *บทวิเคราะห์ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- อรพินท์ สพิชิตชัย. (2550). *การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- เอกรัตน์ หามนตรี. (2561). *ความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง*. รายงานการวิจัย. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Best, J., and Kahn, J. V. (1993). *Research in Education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Carolyn C. Lenng. (2005). *Public Participation in the Area: Low-Income Community Strategies*. Singapore: McGraw-Hall.
- Cohen & Uphoff. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. New York: Richard D. Irwin Inc.
- Cohen, S.L. (1996). Mobilizing Communities for Participation and Empowerment. In Servaes, J., Jacobson, T.L., & White, S.A. (eds.), *Participatory Communication for Social Change*. New Delhi: Sage.
- Griffin, R.W. (1999). *Management 6th ed.* U.S.A.: Houghton Mifflin Company.
- Harrington, H.L. (2008). "New paradigms and practices in professional development". *Teaching and Teacher Education*. 11 (3), 203–214.
- International Fund for Agricultural Development (IFAD). (2001). *Enhancing Ownership and Sustainability: A Resource Book on Participation*. Philippines.
- International Association of Participation-IAP2. (2006). *Planing for Effective Public Participation*. The International Association for Public Participation. A Module in IAP2's Certificate Program for Public Participation. Student book.
- Likert, Rensis. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale". In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90–95). New York: Wiley & Son.

- Sherry R. Arnstein, (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association*, 35, (4), pp. 216–224.
- Singhal, A. (2001). *Facilitating Community Participation through Communication*.
New York: UNICEF.
- Stevens, James P. (2002). *Applied Multivariate Statistics for the Social Sciences*. 4thed.
Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates.
- Yamane T. (1981). *Statistie and Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๕๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายธนเดช พันธุ์ทาร์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๓๔๒๖๔๒๓๑๑๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุ่มดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๔๙๔๗ ๖๙๗๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๕๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายคณศร เกษอินทร์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๓๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกัจจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๔๙๔๗ ๖๙๗๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๕๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๓๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกัจจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรชญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๔๙๔๗ ๖๙๗๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๕๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๓๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุมคมกัจจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๔๙๔๗ ๖๙๗๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๕๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต ขาญชิตปรีชา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๓๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุมดมกิมจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๕๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๕๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๔๙๔๗ ๖๙๗๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/๑๐๓๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอำเภอเจริญศิลป์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๓๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์ท่านอนุญาตให้นักศึกษาทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๔๙๔๗ ๖๙๗๑

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/๑๐๙๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอบ้านม่วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๓๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษารั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๔๙๔๗ ๖๙๗๑

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาศริต ชาญชิตปรีชา ตำแหน่ง รักษาราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล ตำแหน่ง ประธานหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น กรรมการบริหารหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. นายอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
5. ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง
จังหวัดสกลนคร

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตาม
มาตรการการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา “บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร” คำตอบจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเก็บเป็นความลับ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 4 สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่นที่ 13

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความลงในช่องว่าง
ตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ไม่เกิน 30 ปี

2. 31 – 45 ปี

3. 46 – 60 ปี

4. มากกว่า 60 ปี

3. สถานภาพสมรส

1. โสด

2. สมรส

3. หม้าย/หย่าร้าง

4. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรี

3. สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

1. เกษตรกร

2. ค้าขาย

3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ

4. รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน

5. อาชีพอื่น ๆ (โปรดระบุ

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ไม่เกิน 10,000 บาท

2. 10,001 – 15,000 บาท

3. 15,001 – 25,000 บาท

4. มากกว่า 25,000 บาท

7. ตำบลที่อาศัยอยู่

1. ตำบลม่วง

2. ตำบลมาย

3. ตำบลดงหม้อทอง

4. ตำบลดงเหนือ

5. ตำบลดงหม้อทองใต้

6. ตำบลห้วยหลัว

7. ตำบลโนนสะอาด

8. ตำบลหนองกวาง

9. ตำบลบ่อแก้ว

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในรายการเป็นการสำรวจตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (สามารถเลือกได้เพียงข้อละ 1 คำตอบ) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

มีบทบาทในระดับมากที่สุด	=	5 คะแนน
มีบทบาทในระดับมาก	=	4 คะแนน
มีบทบาทในระดับปานกลาง	=	3 คะแนน
มีบทบาทในระดับน้อย	=	2 คะแนน
มีบทบาทในระดับน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

บทบาทของผู้นำชุมชน		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย						
1	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้ค้าและผู้เสพ					
2	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุ่มในหมู่บ้าน					
3	ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด					
4	ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการปราบปรามยาเสพติด					
5	ผู้นำชุมชนแจ้งเบาะแสผู้ค้ายาเสพติดต่อเจ้าหน้าที่					
6	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการค้นหาผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน					

บทบาทของผู้นำชุมชน		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การป้องกันยาเสพติด						
1	ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ					
2	ผู้นำชุมชนเข้ารับการฝึกอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					
3	ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจตรวจสอบผู้ที่มีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
4	ผู้นำชุมชนนำแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปแจ้งให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับทราบ					
5	ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง					
6	ผู้นำชุมชนกำหนด กฎ กติกา มาตรการทางสังคมเพื่อนำมาใช้กับผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
7	ผู้นำชุมชนเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด					

บทบาทของผู้นำชุมชน		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การบำบัดรักษายาเสพติด						
1	ผู้นำชุมชนมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่					
2	ผู้นำชุมชนในการติดตามผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดและอยู่ระหว่างการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่					
3	ผู้นำชุมชนเน้นบทบาทในการปลุกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้อภัยกับผู้กระทำ ความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี					
4	ผู้นำชุมชนมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน					
5	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการนำผู้เสพเข้ารับ การบำบัดรักษา					
การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ						
1	การปฏิบัติงานมีการบูรณาการกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่นจัดการฝึกอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่					
2	ผู้นำชุมชนมีการบูรณาการแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน ร่วมกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่น ๆ					
3	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันยาเสพติด เช่น การแข่งกีฬา, กิจกรรมทางศาสนา					

บทบาทของผู้นำชุมชน		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ (ต่อ)						
4	ผู้นำชุมชนร่วมวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
5	ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด					
6	ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานราชการในการป้องกันยาเสพติด					
7	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการประสาน/แสวงหางบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด					
8	ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					

**ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในรายการเป็นการสำรวจตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของท่านในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (สามารถเลือกได้เพียงข้อละ 1 คำตอบ) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด	=	5 คะแนน
มีส่วนร่วมในระดับมาก	=	4 คะแนน
มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง	=	3 คะแนน
มีส่วนร่วมในระดับน้อย	=	2 คะแนน
มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

การมีส่วนร่วมของประชาชน		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุของปัญหาเสพติดในชุมชน					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและช่วยเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรเข้ามาดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ควรดำเนินการในชุมชน					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครผู้ประสานงานในการดำเนินกิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติด					

การมีส่วนร่วมของประชาชน		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด					
2	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา หรือ ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด					
5	ท่านได้เข้าร่วมในโครงการ/ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ด้วยความสมัครใจ					
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
1	ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน					
2	ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่ดีขึ้น					
3	ท่านมีส่วนได้รับผลประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในการป้องกันและรักษาทรัพย์สิน					
4	ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชน					

การมีส่วนร่วมของประชาชน		ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการรายงานความคิดเห็นในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหน่วยงานราชการ					
3	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติด					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยนำผลจากการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข					

**ตอนที่ 4 สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่
อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในรายการเป็นการสำรวจตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (สามารถเลือกได้เพียงข้อละ 1 คำตอบ) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

มีสัมฤทธิ์ผลในระดับมากที่สุด	=	5 คะแนน
มีสัมฤทธิ์ผลในระดับมาก	=	4 คะแนน
มีสัมฤทธิ์ผลในระดับปานกลาง	=	3 คะแนน
มีสัมฤทธิ์ผลในระดับน้อย	=	2 คะแนน
มีสัมฤทธิ์ผลในระดับน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติด		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ ชุมชน						
1	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกระบวนการแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม					
2	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามหลักการพัฒนาทางเลือก					
3	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามหลักการมีส่วนร่วมในพื้นที่					
5	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกลไกชุมชนร่วมกับหน่วยราชการในพื้นที่					
6	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สามารถประยุกต์การดำเนินงานขยายผล					

สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติด		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย อย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม						
1	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละ กลุ่มเป้าหมายโดยการให้ความรู้เกี่ยวกับยา เสพติด					
2	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละ กลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทัศนคติเชิงบวก					
3	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละ กลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทักษะการดำเนินชีวิต					
4	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละ กลุ่มเป้าหมายโดยการสร้างกระแสสังคมให้ ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด					
5	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละ กลุ่มเป้าหมายโดยการมีส่วนร่วมป้องกันยา เสพติดในกลุ่มเป้าหมาย					
การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม						
1	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดย การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน					
2	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดย การส่งเสริมถึงความคิดเชิงบวก					
3	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดย การจัดระเบียบสังคม					
4	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดย การเสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัย					

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เรื่อง

บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตาม
มาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

	แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น	แปลผล
1.	บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	.874	ใช้ได้
	1.1 การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย	.852	ใช้ได้
	1.2 การป้องกันยาเสพติด	.831	ใช้ได้
	1.3 การบำบัดรักษายาเสพติด	.828	ใช้ได้
	1.4 การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ	.811	ใช้ได้
2.	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	.841	ใช้ได้
	2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	.856	ใช้ได้
	2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	.842	ใช้ได้
	2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	.856	ใช้ได้
	2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	.798	ใช้ได้
3.	สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	.756	ใช้ได้
	3.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน	.741	ใช้ได้
	3.2 การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม	.826	ใช้ได้
	3.3 การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	.853	ใช้ได้
	ภาพรวม	.856	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

เรื่อง

บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตาม
มาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย		ค่าอำนาจจำแนก
1	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้ค้าและผู้เสพ	.721
2	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุมในหมู่บ้าน	.743
3	ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด	.749
4	ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการปราบปรามยาเสพติด	.763
5	ผู้นำชุมชนแจ้งเบาะแสผู้ค้ายาเสพติดต่อเจ้าหน้าที่	.788
6	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการค้นหาผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน	.740

การป้องกันยาเสพติด		ค่าอำนาจจำแนก
1	ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ	.649
2	ผู้นำชุมชนเข้ารับการฝึกอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	.548
3	ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจตรวจสอบผู้ที่มีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	.564
4	ผู้นำชุมชนนำแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปแจ้งให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับทราบ	.819
5	ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง	.618
6	ผู้นำชุมชนกำหนด กฎ กติกา มาตรการทางสังคมเพื่อนำมาใช้กับผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	.705
7	ผู้นำชุมชนเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด	.813
การบำบัดรักษา ยาเสพติด		ค่าอำนาจจำแนก
1	ผู้นำชุมชนมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่	.838
2	ผู้นำชุมชนในการติดตามผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดและอยู่ระหว่างการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่	.740
3	ผู้นำชุมชนเน้นบทบาทในการปลุกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้ อภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี	.505
4	ผู้นำชุมชนมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน	.758
5	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา	.699

การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ		ค่าอำนาจจำแนก
1	การปฏิบัติดังที่มีการบูรณาการกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่นจัดการฝึกอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่	.462
2	ผู้นำชุมชนมีการบูรณาการแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน ร่วมกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่น ๆ	.652
3	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันยาเสพติด เช่น การแข่งกีฬา, กิจกรรมทางศาสนา	.587
4	ผู้นำชุมชนร่วมวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	.716
5	ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด	.666
6	ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานราชการในการป้องกันยาเสพติด	.622
7	กำหนด ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการประสาน/แสวงหางบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด	.622
8	ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	.526

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ		ค่าอำนาจจำแนก
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุของปัญหายาเสพติดในชุมชน	.736
2	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและช่วยเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชน	.710
3	ท่านมีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรเข้ามาดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน	.706
4	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ควรดำเนินการในชุมชน	.632
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครผู้ประสานงานในการดำเนินกิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติด	.735
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ		ค่าอำนาจจำแนก
1	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด	.722
2	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด	.584
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	.622
4	ท่านมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา หรือ ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด	.699
5	ท่านได้เข้าร่วมในโครงการ/ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ด้วยความสมัครใจ	.600

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์		ค่าอำนาจจำแนก
1	ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน	.512
2	ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่ดีขึ้น	.385
3	ท่านมีส่วนได้รับผลประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในการป้องกันและรักษาทรัพย์สิน	.652
4	ท่านมีส่วนได้รับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชน	.488
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล		ค่าอำนาจจำแนก
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน/โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน	.770
2	ท่านมีส่วนร่วมในการรายงานความคิดเห็นในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหน่วยงานราชการ	.572
3	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติด	.648
4	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด	.789
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยนำผลจากการจัดกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข	.569

**ตอนที่ 4 สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่
อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร**

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน		ค่าอำนาจจำแนก
1	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยกระบวนการแก้ไข ปัญหาแบบองค์รวม	.744
2	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักการพัฒนา ทางเลือก	.568
3	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	.697
4	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักการมีส่วน ร่วมในพื้นที่	.721
5	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยกลไกชุมชน ร่วมกับหน่วยราชการในพื้นที่	.387
6	สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนสามารถประยุกต์การ ดำเนินงานขยายผล	.423
การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็น รูปธรรม		ค่าอำนาจจำแนก
1	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยการให้ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	.785
2	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทัศนคติ เชิงบวก	.610
3	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทักษะการ ดำเนินชีวิต	.765
4	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยการสร้าง กระแสสังคมให้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด	.705
5	สามารถป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยการมีส่วน ร่วมป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย	.710

การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม		ค่าอำนาจจำแนก
1	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	.830
2	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยการส่งเสริมถึงความคิดเชิงบวก	.727
3	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยการจัดระเบียบสังคม	.587
4	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยการเสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัย	.643
5	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยเน้นความมีส่วนร่วมของกลไกในพื้นที่ให้มีระบบดูแลช่วยเหลือ	.589
6	สามารถปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยเน้นความมีส่วนร่วมของกลไกในพื้นที่ให้มีระบบเฝ้าระวังปัญหาอย่างต่อเนื่อง	.489

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 26 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2534
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 65 ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44140 โทรศัพท์ 094-947-6971
ตำแหน่งปัจจุบัน	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง ระดับปฏิบัติการ)
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง ชั้น 2 ตำบลม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร 47140
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ 2553	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย อำเภอมือทองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2557	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2560 – 2561	นักทรัพยากรบุคคล องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสุข สำราญ อำเภอบุขารัตน์ จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2562 ถึงปัจจุบัน	ปลัดอำเภอ (ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง) อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร